

A photograph of two children on a tire swing in a park. The child in the foreground is wearing a pink jumpsuit and a light green hat, sitting on the tire. The child in the background is wearing a green jacket and a blue hat with a bird pattern, holding the blue handle of the swing. The background shows trees with yellow autumn leaves and a chain-link fence.

25 vuotta

Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry
(LiikU)

Vuosikertomus 2018

Sisältö

Puheenjohtajalta	3
Liikunta elämäntavaksi!	4
Talous	5
Hallitus	5
Kevätkokous	6
Syyskokous	6
Palkitseminen	7
LiikUn jäsenet	9
Rajattomasti liikuntaa -kuntakumppanuus	11
Liikkuva lapsuus ja nuoruus	13
Aikuisten harrasteliikunta	22
Elinvoimainen seuratoiminta	29
Toimistot ja toimihenkilöt	32
Tilinpäätös	34
Tase	35
Tilintarkastuskertomus	36
Tilasto: Liikkuva lapsuus koulutukset ja tapahtumat	38
Tilasto: Leirit ja liikuntapäivät	40
Tilasto: Aikuisten harrasteliikunta	41
Tilasto: Seura- ja urheilutoiminta	42

LiikU on liikunnan asiantuntija Lounais-Suomessa.
Liikutamme lapsia ja aikuisia tapahtumissa ja leireillä.

Koulutamme lasten kanssa työskenteleviä, seuratoimijoita ja työyhteisöjä liikuttamaan muita.

Puhumme liikunnan puolesta päättäjille.

Puheenjohtajalta

Kolmella rintamalla

Viime vuosina tietämys liikunnan merkityksestä niin yksilön, yhteisöjen kuin yhteiskunnankin hyvinvoinnille on kasvanut oleellisesti. Merkitys on kiistaton. Aprikoivimmankin päättäjän luulisi vakuuttavan se, että vähäisestä liikunnasta johtuvat vuosittaiset kustannukset ja tuottavuuden menetykset ovat Suomessa UKK-instituutin laskelmien mukaan kolmen ja 7,5 miljardin välillä. Kamppailua asian puolesta pitää tehdä kolmella eri rintamalla: liikunnan ja urheilun harrastamista sekä arjen toimeliaisuutta edistämällä, mutta myös istumista ja paikallaanoloa vähentämällä.

Liikuntapoliittisesti merkittävin asia kuluneen vuoden aikana oli se, että valtiovallan toimesta tehtiin maan ensimmäinen liikuntapoliittinen selonteko. Sen myötä eduskunta pääsi ihmettelemään, missä tilanteessa maan liikunnan ja liikuntapolitiikan suhteen ollaan. Selonteon lukuisista ehdotuksista tätä kirjoitettaessa ainakin liikunnan ja urheilun budjetin vahvistaminen valtion yleiskatteellisen budjetin puolelta ja liikunnan levittäminen poikikahallinnollisesti eri hallintokuntiin näyttävät menevän eteenpäin.

Pasi Koski valmiina ojentamaan Elämänura-palkinnon Timo Nummelinille Varsinais-Suomen Urheilugaalassa.

Itse olen työkseni perehtynyt niin lasten ja nuorten liikuntaan kuin maan seuratoimintaan, joista kummastakin saatiin myös tuoretta tutkimustietoa kuluneen vuoden aikana. Seuratoiminnan osalta voidaan lyhyesti todeta, että seuroilla menee pääosin hyvin. Kohentuneen osaamisen ja asiantuntemuksen myötä ne ovat edenneet suuntaan, johon seuramat ovat halunneetkin. Keskeisimmät trendit ovat eriytyminen, moninaistuminen, ammattimaistuminen ja kustannustason nousu. Lasten ja nuorten liikuntaa koskevat tiedot kertoivat, että vain noin kolmannes liikkuu suosittujen mukaisesti. Seuratoimintaan osallistuminen on lapsuusvuosina yleisempää kuin koskaan, mutta monien harrastus hiipuu viimeistään teini-iässä. Tulevaisuuden kannalta huolestuttavinta on se, että liikunnan vetovoimatekijöiden kirjo oli neljän vuoden aikana kaventunut oleellisesti.

Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu on mukana kolmen rintaman taistelussa. Kuluneen vuoden aikana strategiaa päivitettiin, jotta pystyttäisiin entistä paremmin huolehtimaan oleellisimmista asioista. Verkostoitumalla ja toimivalla yhteistyöllä eri tahojen kanssa LiikUn tuloksetkin onkin pysynyt vähintään edellisten vuosien korkealla tasolla. Tarkemmat tiedot löytyvät tämän julkaisun sivuilta, mutta todettakoon, että leireillä oli mukana noin 3 000 henkeä, koulukiertueilla yli 10 000, koulutuksissa 12 500 ja kampanjoilla tavoitettiin yli 30 000 ihmistä. Pelkästään nämä luvut osoittavat, että liikunnan aluejärjestöjen työllä on kysyntää. Niillä on tärkeä tehtävä liikuntakulttuurin elinvoimaisuuden ylläpitäjinä ja vahvistajina tällaisena aikana, jolloin länsimainen ihmiskunta on alttiimpana fyysisen toimettomuuden uhkatekijöille kuin koskaan aikaisemmin.

Pasi Koski

Liikunta

elämäntavaksi!

LiikUn toiminta keskittyi edellisen vuoden tapaan kolmelle valitulle päätoimialalle: liikkuva lapsuus, aktiivinen arki sekä elinvoimainen seuratoiminta. Lisäksi LiikU toteutti toimintasuunnitelman mukaista yhteiskuntasuhteiden hoitoa, viestintää ja muita tukitoimia.

Vuoden 2018 aikana päivitettiin LiikUn strategiaa. Edellisen kerran strategiatyö oli tehty vuonna 2010. Strategia hyväksyttiin hallituksen esityksestä sääntömääräisessä syyskokouksessa marraskuussa. Työn yhteydessä todettiin, ettei strategiaan ole tarpeellista tehdä suuria muutoksia. Työtä tehtiin sekä hallituksen että henkilöstön työseminaareissa. Työssä hyödynnettiin tehdyt palvelu- ja toimintakartoituskyselyt.

Toimitilojen osalta päivitettiin Turun toimiston tiloja. Pääsääntöisesti toimisto jatkoi samoissa tiloissa. Yliopistonkadun puoleisesta siivestä luovuttiin ja uutta tilaa saatiin Humalistonkadun puolelta. Uudeksi osoitteeksi tuli Humalistonkatu 6 syyskuun alusta lähtien. Näissä uudistetuissa tiloissa jatkoivat Liikun lisäksi kaikki liikuntajärjestöt ja niiden henkilöstö kuin ennen muutostöitäkin.

Alueellisella tasolla LiikU kävi neuvotteluja liikunnan ja urheilun tukemisesta sekä mukaan pääsemisestä eri hankkeisiin mm. Satakuntaliiton, Varsinais-Suomen Liiton sekä alueen kuntien kanssa. Puheenjohtaja Pasi Koski ja aluejohtaja Jari Haapanen kuuluivat jäsenenä AVIn Lounais-Suomen liikuntaneuvostoon. Lisäksi aluejohtaja on jäsenenä Turun seuraparlamentissa. Alueen kunnissa on vierailtu neuvottelujen merkeissä. Lisäksi on järjestetty liikuntatoimen edustajille maakunta- tai seutukuntakohtaisia tapaamisia. LiikU järjesti yhdessä Lounais-Suomen AVIn kanssa alueen kuntien edustajille seminaarin 20.–21.9. Mukana oli 43 osallistujaa.

LiikU on ollut mukana Turun seudun 11 kunnan liikunnan kehittämistyössä - Rajattomasti liikuntaa. Hankkeen hallinnointi on ollut LiikUn vastuulla. Hankkeen projektipäällikkönä on toiminut LiikUn henkilöstöön kuuluvana Anu Oittinen. Ohjausryhmän puheenjohtajana on toiminut Pasi Koski ja jäse-

nenä Jari Haapanen. Lisäksi Seuraverkko -hankkeen markkinoinnista vastaavana on ollut Hanna Pitkänen. Kuvaus hankkeiden toiminnasta on erikseen tässä vuosikertomuksessa.

Alueiden puheenjohtajat sekä aluejohtajat ja Olympiakomitean henkilöstöjohto sekä puheenjohtaja pitivät maaliskuussa Turussa LiikUn isännöimänä aluejohdon neuvottelupäivät. Päivillä keskusteltiin ja sovittiin yhteistyön päälinjoista Olympiakomitean ja alueiden välillä vuodeksi 2019. Painopistealueiksi valittiin harrastaminen koulupäivän yhteydessä, elinvoimainen seuratoiminta sekä vaikuttaminen. Toimihenkilötasolla painopistealueiden konkreettiset tekemiset sovittiin yhteissuunnittelu- ja henkilöstöpäivillä. Tavoitteena oli sopia ne muutamia asioita, joita viedään eteenpäin yhdessä kaikilla 15 alueella Olympiakomitean tukemana.

LiikUn perustamisesta tuli kuluneeksi 25 vuotta marraskuun 24. päivä. LiikU juhli juhlavuottaan työn merkeissä ja varsinaisia juhlavuoden tapahtumia ei järjestetty.

Uusia resursseja paikallistason onnistumiseksi -hanke (URPO-hanke)

Liikunnan aluejärjestöjen Uusia resursseja paikallistason onnistumiseksi -hankkeen (URPO-hanke) painopiste oli toimintavuonna alueiden yhteisen tekemisen tukeminen ja EU-hankerahoituksissa avustaminen. Toimintaa ohjasi uudistunut aluejohtoryhmä, minkä jäsenenä on neljän aluejohtajan lisäksi myös kolme toimialaohjelmien valitsemaa asiantuntijaa. LiikUsta aluejohtoryhmään kuuluivat Jukka Läärä ja Karita Toivonen.

Vuoden 2018 uusi sisältö oli Yhteisen tekemisen malli (YTM), missä valmisteltiin vuoden 2019 Liikunnan aluejärjestöjen ja Olympiakomitean (OK) yhteisiä tekemisiä. Keskeisiä tavoitteita mallissa ovat mm. luottamuksen palauttaminen Olympiakomitean ja Liikunnan aluejärjestöjen välille, vahvan ja näkyvän yhteistyön tekeminen muutamassa valinnassa, aluejärjestöjen roolin näkyväksi tekeminen sekä aluejärjestöjen ja lajiliittojen välisen vuoropuhelun edistäminen. Käytännössä malliin liittyviä isompia tapaamisia oli kolme: aluejohdon neuvottelupäivät Turussa, alueiden ja OK:n Kevätpäivät Tampereella ja Aluepäivät Hyvinkäällä.

Hanketekijäverkoston laajentamiseen liittyen alueet toteuttivat yhdessä Olympiakomitean kanssa kaksivuotisen EU Sport 2020 -hankkeen OKM:n osarahoituksella. EU Sport 2020 -hankkeen tavoitteena on lisätä EU-rahoitusten hyödyntämistä entistä laajemmin myös muiden liikuntajärjestöjen keskuudessa. URPO-hanke neuvoi ja konsultoi vuoden 2018 aikana kaikkia halukkaita alueita hanketoiminnassa.

Yhteistyökumppaneina kaikilla alueilla oli vuonna 2018 S-hotellit majoitus- ja kokousyhteistyökumppanina. Yhteistyösopimusta jatkettiin vuoden 2020 loppuun asti.

Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne säilyi kohtuullisena. Tilinpäätös on 44.732,63 euroa ylijäämäinen. Tuottojen kertymä on lähes kaksi miljoonaa euroa. Se on suunnitteen saman verran kuin edellisellä tilikaudella vuonna 2017. Oman pääoman osuus taseessa on vuoden 2018 tuloksen jälkeen 400.749,48 euroa. Oma pääoma vastaa noin kolmen kuukauden kiinteitä kuluja.

Varsinaisen toiminnan osuus tuotoista on noin 50 prosenttia tuottojen kertymästä. Varsinaisen toiminnan kulujäämä on 652 102,30 euroa. Valtion perusavustuksen määrä oli 577.000 euroa. Sen osuus LiikUn kokonaiskustannuksista on noin 27 prosenttia. Muun rahoituksen osuus on siten noin 1,4 miljoonaa euroa. Siitä varsinaisen toiminnan osuus on vähän yli miljoona eu-

roa. Erilaisten kehittämis- ja hankeavustusten määrä on noin 275 000 euroa, joista merkittävin on valtakunnallisen seuratietojärjestelmän kehittämisavustus – Seuraverkko.

Hallitus

Hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Hallituksen nimeämään työvaliokuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajan Pasi Kosken ja varapuheenjohtajien Tarja Mäki-Punto-Ristasen ja Martti O. Virtasen lisäksi Satu Mikola, Ari Murtonen sekä aluejohtaja. Työvaliokunta piti vuoden aikana yhden kokouksen.

Tammikuussa hallitus sai suruviestin, kun sairaus vei voimat vuosina 2003–2016 hallituksen jäsenenä toimineelta Heikki Grönlundilta.

LiikUn hallitus päätti vuoden 2018 kokouksissaan mm. toiminnan organisoinnista vuodeksi 2018, järjestää Varsinais-Suomen Urheilugaalan Turussa ja Satakunnan Urheilugaalan Porissa, valita Urheilugaaloissa palkittavat henkilöt ja tahot, jatkaa Turun seutukunnan – Rajattomasti Liikuntaa -hankkeen hallinnointia, hyväksyä uusia ja erottaa LiikUn jäseniä sekä esityksistä vuosikokoukselle niin toiminta- ja taloussuunnitelmaksi kuin toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä, Turun toimiston muutosta uusittuihin toimitiloihin osoitteeseen Humalistonkatu 6, käynnistää ”Liikunnan toimijat verkostotyön ja vaikuttamisviestinnän osajina” -hanke ja jatkaa hallinnointia alueiden yhteisessä hankkeessa ”Liikkuva lapsi var-

Vuoden 2018 hallitus: Ari Murtonen, Tarja Mäki-Punto-Ristanen (varapuheenjohtaja), Marko Kononen, Martti O. Virtanen (varapuheenjohtaja), Tiina Okko, Henry Toivari, Vesa Valkonen, Satu Mikola, Pasi Koski (puheenjohtaja). Kuvasta puuttuvat jäsenet: Satu Alanen, Mari Kaunistola, Arto Kuuluvainen

haiskasvatuksessa”, käynnistää LiikUn strategian päivitystyön, hyväksyä Urheilujärjestöjen työehtosopimuksen 1.2.2018–31.1.2021 toteuttamisen toimenpiteistä, hakea Kansallisen liikuntafoorumin järjestämistä 2018 tai 2019, Liikuntajärjestöjen Arpayhtiöön liittyvistä järjestelyistä sekä henkilöstöasioista (mm. päätettiin palata seurakehittäjä Varsinais-Suomeen Turun toimistoon).

Kokouksissaan hallitus keskusteli ja seurasi mm.

- LiikUn toiminta- ja taloussuunnitelman toteutusta
- Olympiakomitean toimintaa sekä OK:n ja alueiden välistä yhteistyösuunnitelmaa ”Yhteisen tekemisen malli”
- Liikuntapolitiittisen selonteon valmistelua
- toimikuntien ja työryhmien työskentelyä
- Rajattomasti liikuntaa Turun seudulla -hanketta sekä
- eri hankkeiden etenemistä.

Kevätkokous

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 10.4. Huittisissa kaupungintalolla. Kokouksen puheenjohtajana toimi Lauttakylän Lujan puheenjohtaja Jaakko Kemppi ja sihteerinä aluejohtaja Jari Haapanen.

Ennen varsinaisen kokouksen alkua Huittisten kaupungin liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja Teuvo Munkki esitteli Huittisten kaupungin liikuntatointa ja projektitutkija Pasi Mäenpää esitteli tuoreita tutkimustuloksia tutkimuksesta seuratoiminnan muutoksista vuosina 1986–2016.

Puheenjohtaja Pasi Koski avasi kokouksen. Avauspuheenvuorossaan hän totesi viimeisen kymmenen vuoden olleen liikuntajärjestökentässä muutoksen vuosikymmenen. Valtakunnallisia liikuntajärjestöjä on lakkautettu ja olympiakomitea on ottanut vastuun koko liikunnan kehittämisestä niin pienten lasten liikunnasta kuin huippu-urheilusta. Muutoksissa aluejärjestöjen epäselvä rooli on nyt kirkastumassa ja yhteistyö olympiakomitean kanssa on käynnistynyt.

Lopuksi Koski totesi Lounais-Suomessa olevan positiiviset kehityssuunnat, kun avoinna on 30.000 uutta työpaikkaa. LiikUn hän kertoi onnistuneen toiminnassaan hyvin verrattuna mihin tahansa liikuntajärjestöön niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Koski kiitti LiikUn henkilökuntaa hyvin tehdystä työstä.

Kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin LiikUn vuosikertomus ja vahvistettiin tilinpäätös sekä myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille vuodelta 2017.

Kevätkokous valitsi ehdollepanotoimikunnan valmistelemaan syysvuosikokouksessa tehtäviä LiikUn puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja hallituksen jäsenten valintaa. Toimikuntaan valittiin Timo Santavuori puheenjohtajaksi ja jäseniksi Saara-Sofia Siren, Markku Mattila, Reijo Kallio ja Jukka Tuominen sekä sihteeriksi aluejohtaja Jari Haapanen.

Kevätkokous päätti LiikUn jäsenmaksun suuruudeksi vuodeksi 2019 hallituksen esityksen mukaisesti 60 euroa jäseneltä. Kokouksessa oli läsnä kymmenen LiikUn jäsenyhdistystä.

Syyskokous

Sääntömääräinen syyskokous pidettiin Turussa, Kokous- ja kongressikeskus Maunossa 20.11.2018. Kokouksen puheenjohtajana toimi LiikUn kunniajäsen Markku Mattila ja sihteerinä toimi aluejohtaja Jari Haapanen. Kokouksessa oli edustettuna 13 LiikUn jäsenyhdistystä.

Kokouksen avauspuheenvuorossa puheenjohtaja Pasi Koski korosti liikuntajärjestöjen roolin olevan kasvamassa. Ihmisten liikkumattomuus on lisääntynyt ja siitä seuraavat kustannukset ovat yhteiskunnalle jo yli 3,2 miljardin euron verran.

Hän totesi myös liikunnan järjestöjärjestelmän vakiintuneen. Koski mainitsi vuosikokouspäivän olevan historiallisen, koska eduskunnassa on käsitelty ensimmäisen kerran liikuntapolitiittista selontekoa. Milloinkaan aikaisemmin tämän kaltaista keskustelua liikunnasta ei ole käyty.

Pasi Koski avasi kokouksen. Kokous hyväksyi LiikUn toiminta- ja taloussuunnitelman vuodeksi 2019 sekä LiikUn pidemmän aikavälin valinnat ”LiikUn suunnat”.

Kokous valitsi ehdollepanotoimikunnan esityksestä LiikUn varapuheenjohtajaksi Jari Neuvosen Raumalta sekä hallituksen jäseniksi vuosiksi 2019-2020 seuraavat henkilöt Ville Lintunen, Ari Murtonen, Esa Takaprami ja Riikka Visa.

Tilintarkastajiksi vuodeksi 2019 valittiin Mika Leino KHT ja Veikko Kokkonen HT sekä heille varahenkilöiksi Kalle Laaksonen KHT ja Toni Koivu HT.

Palkitseminen

LiikUn huomioimiset

Toimintakertomusvuoden aikana ei kutsuttu uusia kunniajäseniä. Keijo Ketonen on LiikUn kunniapuheenjohtaja ja kunniajäseniä ovat Reijo Kallio, Timo Santavuo, Tapani Liski ja Markku Mattila.

LiikU myöntää vuosittain ansiomerkkejä seuratoiminnassa ansioituneille henkilöille. Ansiomerkkin vuonna 2018 ovat saaneet;

LiikUn standaari

Saarni Tapio

Kultainen ansiomerkki

Jalonen Maritta (Kustavin Ahto), Jortikka Väinö (Euran Raiku), Kumlander Kyösti (Euran Raiku), Lagerström Ari (Kustavin Ahto) ja Siusluoto Anja (Kustavin Ahto)

Hopeinen ansiomerkki

Hirvonen Juhani (Euran Raiku), Kähönen Kalevi (Euran Raiku), Nummela Lasse (Euran Raiku) ja Vilanti Martti (Euran Raiku)

Tunnustuslevyke

Heino Markku (Euran Raiku), Niemelä Simo (Euran Raiku) ja Tuominiemi Kalevi (Euran Raiku)

Muistomitali

Suomen Hiihtoliitto

Urheilugaalat

LiikU toteutti maakunnalliset urheilugaalat Porissa Cygnaeuksen juhlatilassa ja Turussa Gatorade Centerissä.

Gaaloissa palkittiin vuoden 2018 ansioituneet henkilöt ja tahot. Gaalat onnistuivat hyvin ja vuoden parhaita sekä ansioituneita oli juhlimassa Turussa n. 812 ja Porissa n. 500 gaalavierasta.

Satakunnan vuoden 2018 palkitut (palkittiin Satakunnan Urheilugaalassa 9.2.2019):

Urheilukulttuurin edistäjä: Liiga Alumni - All Star ottelu Raumalla
Vuoden liikuttajakunta: Huittinen
Vuoden läpimurto: Titta Keinänen
Vuoden urh.markkinointitekko: SM-nyrkkeilyt Porissa
Vuoden urheilutekko: Eveliina Suonpää, Susanna Tapani
Elämänura: Toini Pöysti, Hiihto
Urheiluvaikuttaja: Kimmo Rinne
Vuoden jokeripalkinto: Henna Blomroos
Vuoden nuori urheilija: Jesperi Kotkaniemi
Vuoden urheiluseura: Porin Pesäkarhut ry
Vuoden Tähtiseura: Pallo-lirot ry
Urheilu-ura: Maarit Lepomäki, Antti-Pekka Lax
Vuoden joukkue: Jämin Jänne
Vuoden valmentaja: Juha Flinck
Vuoden akatemiaurheilija: Fanny Lamminen
Vuoden Urheilija: Leo-Pekka Tähti
Satakunnan urheilugaalan erikoispalkinto: Tapio Saarni
Vuoden kouluttaja: Susanne Kokko
Pitkis-Sport turvallisuus: Toni Laine
Porin kaupungin stipendi; Leo-Pekka Tähti
Porin lupaavina nuorina urheilijoina palkittiin: Lotta Vettenranta, Porin Painimiehet, Kalle Korpela, Porin Ilmailukerho ja Oskari Lahtinen, Noormarkun Nopsa ja Porin Ässät

Satakunnan vuoden seuratyöntekijät.

Varsinais-Suomen vuoden 2018 palkitut (palkittiin Varsinais-Suomen Urheilugaalassa 2.2.2019):

Urheilukulttuurin edistäjä: TS Urheilukoulut
Vuoden työyhteisöliikuttaja: Perkin Elmer, Wallac Oy
Elämänura: Timo Nummelin
Urheilu-/Taustavaikuttaja: Tero Tupala
Vuoden jokeripalkinto: Loukonkulman Lukko
Vuoden nuori urheilija: Anna Koivunen (FC TPS)
Vuoden läpimurto: Kaapo Kakko (HC TPS)
Vuoden urheilija: Teemu Rannikko
Vuoden valmentaja: Mika Wikström TU
Vuoden joukkue: Vilpas Vikings
Vuoden urheiluteko: Mattias Gestranus
Paavo Nurmi Keskuksen palkinto esimerkilliselle urheilijalle: Ida-Elina Tammila
Kirkkohallituksen myöntämä John Vikström palkinto: HC TPS Oy
Sykähdyttävin Urheilutapahtuma: Suomi Gymnaestrada
Vuoden akatemiaurheilija: Susanna Tapani
Vuoden koulu/seura – yhteistyö: Maskun Palloseura
Turun Kaupungin liikuntapalvelukeskuksen yhteistyökumppanitaho: Leikkipuistojumpat Marianne Sjöroos
Varsinais-Suomen Hall of Fame kunniagallerian uudet jäsenet: Voitto Hellsten, Jarno Saarinen, Liisa Peltola, Pertti Karppinen, Juhani ”Juuso” Wahlsten, Saku Koivu ja Jarkko Nieminen

Jäsenseurojen valitsevat vuoden seuratyöntekijät

Aurinko Golf	Ahtiainen Reino
Euran Raiku	Nummelin Timo
Lahjan Tytöt	Patanen Pilvi
Loimaan Korikonkarit	Savo Aapo
Merimaskun Ahto	Lineri Marika
Perniön Urheilijat	Varvikko Eija
Piiikkiön Kehitys	Lehtonen Maija
Pyhärannan Myrsky	Laivo Markku
Tanssiseura Sekahaku	Anttio Pirjo
Turun Cheerleadingseura Smash	Huuskonen Virpi
Turun Työpaikkaliikunta TUPI	Järvi Kalervo
Yteri Golf	Salminen Pekka

Kuntien valitsevat vuoden seuratyöntekijät

Aura	Elina Säteri	Liedon ja Auran Taekwondo ry
Eurajoki	Katriina Riikilä	Eurajoen Voimistelijat ry
Harjavalta	Jori Aronpää	Harjavallan Jymy ry
Honkajoki	Heikki Haunia	Honkajoen Seudun Urheilijat ry
Huittinen	Pasi Nieminen	Huittisten Latu ja Polku ry
Jämijärvi	Heli Leppänen	Palokosken Urheilu- ja liikuntaseura ry
Kankaanpää	Heikki Jaakkola	Kankaanpään Seudun Leisku ry
Karvia	Pasi Patokoski	Karvian Urheiluautoilijat ry
Kemiönsaari	Jan Forsman	Kimito Sportförening rf
Kokemäki	Katri Tuominen	KK-V Yleisurheilu ry
Koski TI	Jani Korhonen	Kosken Kaiku ry

Kustavi	Marja Santalahti	Kustavin Ahto ry
Laitila	Kalle Nyholm	Laitilan Jyske ry
Lieto	Jani Sivula	Liedon Pallo ry
Loimaa	Ville Alanen	Loimaan Palloseura ry
Marttila	Päivi Korpiaho	Marttilan Murto ry
Masku	Janne Lehtonen	Maskun Palloseura ry
Merikarvia	Petri Tähkänen	Merikarvian Into ry
Naantali	Virve Vuoristo	Naantalin Voimistelijat ry
Nakkila	Riku Aro	Nakkilan Nasta ry
Nousiainen	Puuri Tuula	Nousiaisten Susi ry
Paimio	Vesa Hällfors	Paimion Haka ry
Parainen	Henri Filatoff	SC Wolves ry
Pomarkku	Juhani Saarinen	Pomarkun Pyry ry
Pori	Rami Vainionpää	Sin Moo Hapkido ry
Pöytyä	Päivi Pohjola	Auranmaan Latu ja Polku ry
Raisio	Jorma Pasanen	Raision Voimamiehet ry
Rauma	Raija Eklund	Rauman Naisvoimistelijat ry
Salo	Vesa Valkonen	Salon Palloilijat ry
Sauvo	Anssi Valtonen	Sauvon Urheilijat ry
Siikainen	Halminen Mari	Siikaisten Sisu ry
Somero	Tommy Lundberg	Someron Voima ry
Säkylä	Petri Eskola	Huovinretki ry
Taivassalo	Birgitta Tommila	Eläkeliiton Taivassalon yhdistys ry
Turku	Henry Toivari	Turun Toverit ry
Ulvila	Marko Vastamäki	Ulvilan FK-seura ry
Uusikaupunki	Essi Kutila	Kalannin Pallo -65
Vehmaa	Jani Haapanala	UHV Bulls

LiikUn jäsenet

Järjestöjäsenet (27 kpl)

Hengitysliitto ry, Lounais-Suomen Taitoluistelu ry, Paavo Nurmi -keskus kannatusyhdistys ry, Satakunnan Hiihto ry, Satakunnan Pesäpallo ry, Satakunnan Suunnistus ry, Suomen Ampumaurheiluliitto ry, Suomen Jääkiekkoliitto ry, Suomen Jääkolkkaliitto ry, Suomen Käsipalloliitto ry, Suomen Lentopalloliitto ry, Suomen Pesäpalloliitto ry, Suomen Ratsastajainliitto ry, Suomen Salibandyliitto ry, Suomen Taitoluisteluliitto ry, Suomen Tennisliitto ry, Suomen Voimisteluliitto ry, SVULn Satakunnan piiri ry, SVULn Varsinais-Suomen piiri ry, TULn Satakunnan piiri ry, TULn Varsinais-Suomen piiri ry, Varsinais-Suomen Hiihto ry, Varsinais-Suomen Näkövammaiset ry, Varsinais-Suomen Pesis ry, Varsinais-Suomen Suunnistus ry, Varsinais-Suomen Sydänpiiri ry, Varsinais-Suomen Yleisurheilu VARSY ry.

Liikunta- ja urheiluseurajäsenet (231 kpl)

Aboa Aquanauts ry, Agility-Team Turku ry, Ahlaisten Urheilijat ry, Angelniemen Ankkuri ry, Aura Golf ry, Auranmaan Painiseura ry, Aurinko Golf ry, BC Sisu ry, Budokwai ry/Taekwondo Team Turku, Club Cucaracha Yläne ry, COCO Sport ry, DC Diamond ry, Eurajoen Keilailuliitto ry, Eura-Kauttuan Urheilijat ry, Euran Naisvoimistelijat ry, Euran Pallo ry, Euran Raiku ry, FC Halikko ry, FBT Karhut United ry, Fera ry, Floorball Club Turku (FBC) ry, Grappling Team Pori ry, Halikon Hakoniskat ry, Harjattula Golf & Country Club ry, Hiisirasti ry, Hinnerjoen Yritys ry, Hirvensalon Heitto ry, Honkajoen Seudun Urheilijat ry, Honkilahden Vesat ry, Huitisten Liikunta ja Voimistelu ry, Huovinretki ry, Ihoden Kiri ry, Jämin Jänne ry, Kaarina Motocross ry, Kaarinan Pojat ry, Kalannin Vankka ry, Kankaanpään Maila ry, Kankaanpään Seudun Leisku ry, Kankaanpään Suunnistajat ry, Kankaanpään Urheilijat ry, Karkun Hyvinvointikeskus Tietoisuuden ystävät ry/Sastamalan Aikikai ry, Karunan Urheilijat ry, Karvian Kiri ry, Kiekko-67 Juniorikiekko ry, Kiikoisten Kirma ry, Kiskon Kiskoajat ry, Kokemäen Kerhoampujat ry, Kokemäen Naisvoimistelijat ry, Kosken Kaiku ry, Kotimäen Ratsastajat ry, Kuparikiekko Jr ry, Kustavin Ahto ry, Kuusjoen Humu ry, Kyläsaaren Kajastus ry, Köyliön Lallit ry, Lahjan Tytöt ry, Laitilan Jyske ry, Lapin Salama ry, Lassilan Louhu ry, Lauttakylän Luja ry, Liedon Naisvoimistelijat ry, Liedon Pallo ry, Liedon Parma ry, Liikkeelle K-18 ry, Loimaan Jankko ry, Loimaan Korikonkarit ry, Loimaan Palloilijat Junioripesis ry, Loimi-Kiekko ry, Luoteis-Satakunnan Ratsastajat ry, Luvian Ratsastajat ry, Luvian Veto ry, Maarian Mahti ry, Maarian Reipas ry, Mailajuniorit ry, Marttilan Murto ry, Maskun Kataja ry, Maskun Palloseura ry, Merikarvian Seudun Ampujat ry, Merimaskun Ahto ry, Mesuca Basket ry, Metsämaan Urheilijat ry, Muurlan Vihuri ry, Mynämäen Isku ry, Mynämäen Seudun Latu ja Polku ry, Naantalinnin Löyly ry, Naantalinnin Taekwondo ry, Naantalinnin Voimistelijat ry, Nakkilan Paterit ry, Nakkilan Vire ry, Nesteen Soutajat ry, Nice Futis ry, Noormarkun Koitto ry, Noormarkun Nopsa ry, Nousiaisten Susi ry, Oripään Urheilijat ry, Paattisten Pamaus ry, Paimion Haka ry, Paimion Naisvoimistelijat ry, Paimion Rasti ry, Paimion Urheilijat ry, Paraisten Sport ry, Peimarin Latu ja Polku ry, Peli-Veljet Panelia ry, Perniön Urheilijat ry, Perttelin Peikot ry, Pesäkarhut ry, Petanque Club de Pori ry, Piikkiön Kehitys ry, Piikkiön Palloseura ry, Porin Jujutsuseura ry, Porin Judoseura Fudoshin ry, Porin Kendoseura ry, Porin Minigolf-Aces ry, Porin Naisvoimistelijat ry, Porin Narukerä ry, Porin Salibandyseura ry, Porin Shotokan Karate Dojo ry, Porin Tae Kwon Do ry, Porin Taitoluistelu ry, Porin Tarmo ry, Porin Veto ry, Porin Ässät ry, Prättä-Jouset ry, Punkalaitumen Kunto ry, Pyhärannan Myrsky ry, Pöytyän Urheilijat ry, Raisio Futis ry, Raision Jumpparit ry, Raision Kuula ry, Raision Loimu juniorit ry, Raision Nuorisokiekko ry, Raision Pyryt ry, Raision Rinkka ry, Rasti-Lukko ry, Rauman Judoseura Samurai ry, Rauman Latu ry, Rauman Lukko ry, Rauman SalBa ry, Rauman Taitoluistelijat ry, Rauman Urheilijat ry, Reposaaresen Urheilijat ry, Runosmäen Urheilijat ry, Ruskon Naisvoimistelijat ry, Ruskon Yritys ry, Rymättylän Soihtu ry, Salibandy Naantali ry, Salo Golf ry, Salon Karateklubi ry, Salon Ratsastusseura ry, Salon Vilpas Koripallo ry, Sauvon Naisvoimistelijat ry, Sauvon Urheilijat ry, SBS Wirmo ry, Segelföreningen i Björneborg BSF ry, Siikaisten Sisu ry, Skating Team Raisio ry, Someron Esa ry, Someron Liikunta ry, Someron Pallo lentopallo ry, Suomen Yuishinkai ry, Säskylän Karhukopla ry, Säskylän Naisvoimistelijat ry, Säskylän Urheilijat ry, Taivassalon Tahti ry, Tanssiseura Sekahaku ry (ent. Lavatanssikerho Sekahaku), Tanssiurheiluseura Bolero ry, Tanssiurheiluseura Fregolina ry, Tanssiurheiluseura Oikea Rytmii ry, Tanssiurheiluseura Swivel ry, Tarvasjoen Urheilijat ry, TPS Juniorijääkiekko ry, TPS Salibandy ry, Turku Aikikai ry, Turku Disco & Show Dancers ry, Turku-Pesis ry, Turun Amerikkalainen Jalkapallo ry, Turun Atleettiklubi ry, Turun Cheerleadingseura Smash ry, Turun Ju-Jutsuseura ry, Turun Kisa-Veikot ry, Turun Kontaktikaratseura ry, Turun Laskuvarjourheilijat ry, Turun Latu ry, Turun Liikuntaseura ry, Turun Moottorikerho ry, Turun Nappulaliiga ry, Turun NMKY ry, Turun Pallokerho ry, Turun Pursiseura ry, Turun Pyrkiä ry, Turun Ratagolfseura ry, Turun Riento ry, Turun Riennon Koripallo ry, Turun Riennon Taitoluistelu ry, Turun Rientävä ry, Turun Ringette ry, Turun Seudun Agilityurheilijat ry, Turun Seudun Ampujat ry, Turun Seudun Nyrkkeilijät ry, Turun Sirkus ry, Turun Slalomseura ry, Turun Soutajat ry, Turun Sulka ry, Turun Suunnistajat ry, Turun Toverit ry, Turun Työpaikkaliikunta ry, Turun Urheiluliitto ry, Turun Urheiluratsastajat ry, Turun Weikot ry, Turun Voimistelijat ry, TVS-Tennis ry, Ulvilan Pesä-Veikot ry, Ulvilan Ura ry, Ulvilan Voimistelu ja Liikunta ry, Uudenkaupungin Ratsastajat ry, Vahdon Tuisku ry, Vanhankylän Alku ry, Varsinais-Suomen Veteraaniurheilijat ry, Vartsalan Sauva ry, VG-62 ry, Vehmaan Kiisto ry, Voimistelu- ja urheiluseura Kytö ry, West Coast Racing ry, Yläneen Kiri ry, Åbo Lawn-Tennis Klubb ry.

Vuoden 2018 aikana LiikUn jäseneksi liittyivät seuraavat yhdistykset: Jämin Jänne ry, Maskun Palloseura ry, Pesäkarhut ry, Prättä-Jouset ry, Turun Cheerleadingseura Smash ry.

Vuoden 2018 aikana erosivat tai poistettiin LiikUn jäsenyydestä seuraavat yhdistykset: Sastamala Aikikai ry, Paraisten Nappulaliiga ry, Suomen Jousiampujainliitto ry, Turun Soutupiiri ry, Turun Tähtitanssi ry, SBS Pori ry, Soveltava Liikunta SoveLi ry.

Rajattomasti liikuntaa - kuntakumppanuus

Rajattomasti liikuntaa Turun seudulla -hanke päättyi vuonna 2016. Yhteistyö on sen jälkeen jatkunut samaan tapaan koordinoituna, ja vuoden 2018 syksyllä alettiin käyttää nimitystä Rajattomasti liikuntaa -kuntakumppanuus. Tavoitteena on liikuntapalvelujen parantaminen sekä liikunnan merkityksen ja vaikuttavuuden korostaminen seudullisella yhteistyöllä. Mukana ovat Kaarina, Lieto, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Paimio, Raisio, Rusko, Turku ja Sauvo. Yhteistyötä hallinnoi Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry ja rahoitus tulee mukana olevista kunnista (0,30 €/asukas, Turku 0,15 €/asukas) sekä ulkopuolisista rahoituksista (Varsinais-Suomen liitto, Opetus- ja kulttuuriministeriö).

Mihi aktivoi nuoria

Nuorten seudullista matalan kynnyksen toimintaa Mihiä (mihi.fi) ja siihen liittyvää viestintää kehitettiin edelleen. Toimintaryhmiä oli syksyllä 87, joista Turussa 32 ja muissa kunnissa 55 kappaletta. Osallistujamäärät vaihtelivat muutamasta osallistujasta muutamiin kymmeneen per ryhmä. Kuntien liikunta- ja nuorisotoimien yhteinen Mihi-seminaari järjestettiin 16.4. Siellä sovittiin, että seudullista Mihi-viestintää sosiaalisessa mediassa kokeillaan syksyllä 2018 yhdessä vertti-vertaistiedottajien kanssa. Mihi-tiedot vietiin ensimmäistä kertaa Turun kaupungin sivuilla olevaan seudulliseen Harrastehakuun.

MIHI.FI

MIHIIN SÄ OOT MENOSSA?!

Taekwondo • Capoeira • Kuntopyrkkeily • Sähly • Jalkapallo • Jääkiekko • Baseball
Lacrosse • Rugby • Koripallo • Futsal • Keilailu • Uinti • Kylmäuinti • Kuntosali
Tanssi- ja kehonhuolto • DanceMix • Astangajooga • Boulder-kiipeily • Parkour
Skeittailu • Trampoliinvoimistelu • Talvisin luistelua ja hiihtoa • jne.

MIHI MEILLÄ:

f MIHI **o #mihissä** **mihi.fi**

Yhteistyössä: Kaarina • Lieto • Masku • Mynämäki • Naantali • Nousiainen • Paimio • Raisio • Rusko • Sauvo • Turku
Lisätiedot: www.mihi.fi

Ikäihmiset liikkuvat wertaisten kanssa

Ikäihmisten Wertaishiikuttajakoulutus kokosi yhteen 110 liikuntakaveritoiminnasta kiinnostunutta Kupittaan urheiluhallille 18.5.2018. Toiminta jatkuu kymmenien liikuntakavereiden ja wertaistoimijoiden ansiosta kunnissa kuntien ikäihmisten liikunnasta vastaavien työntekijöiden koordinoimana. Wertaistet toimivat kuntien ohjaajien ”apuohjaajina”, ulkoiluystävinä, omien wertaistryhmiensä vetäjinä tai omissa yhdistyksissään (esim. eläkeläisyhdistykset) wertaishiikuttajina. Toiminnan vaikuttavuuden tarkka arviointi on vaikeaa, koska se on niin hajallaan yhdistysten ja kuntien toiminnassa, mutta toiminnan piirissä arvioidaan olevan ainakin 200–400 ikäihmistä. Saattajakortti on jo vakiinnuttanut paikkansa yhteisenä liikuntaa helpottavana työkaluna erityisryhmillä.

Uutta: Soveltavan liikunnan lajikokeilut

Uutena painopisteenä soveltavan liikunnan yhteistyössä ovat soveltavan liikunnan lajikokeilut seuroille ja yhdistyksille. Ne ovat merkittäviä, sillä niillä madalletaan liikunnan kynnyksiä kaikille. Vuoden 2018 aikana tutustuttiin soveltavaan tanssiin (10.4.), kuntonyrkkeilyyn (5.6.) sekä tarkkuussuunnistukseen (28.8.). Soveltavan jalkapallon kokeiluun (18.9.) ei saatu riittävästi osallistujia. Toimintaa tullaan jatkamaan ja vahvistamaan.

Tervetuloa aikuisten leikkipuistojumppaan!

Leikkipuistojumppatoimintaa aikuisille alettiin valmistella. Tavoitteena on, että vuoden 2019 aikana mahdollisimman monessa RL-kunnassa käynnistyy Leikkipuistojumpparyhmiä Turun tapaan toteutettuna tai

sitä soveltaen. Kuntien edustajille järjestettiin 28.9. tutustumiskoulutus Liikku Leikkipuistojumppa® -toiminnan kehittäjän Marianne Sjöroosin ja Turun liikuntapalveluvastaavien johdolla. Koulutus tuleville ohjaajille seuroista tai yhdistyksistä järjestetään keväällä 2019.

Olosuhdeyhteistyö

Olosuhdeyhteistyössä keskityttiin uimahalleihin tutustuen lähialueen uusiin tai peruskorjauskohteisiin sekä toteuttamalla yhteinen vesitreeneikoulutus hallien ohjaajille.

Lisäksi kevään 2018 aikana järjestettiin kolme uhkati-lankekoulutusta kaikkien kuntien liikuntahenkilöstölle, joihin osallistui 65 henkilöä.

Kuntayhteistyön mallia ja tuloksia esiteltiin virolaiselle Liikkuva koulu -delegaatiolle 19.9. sekä Satakunnan kunnille Reittipäivillä 20.11.

Seudullinen strateginen suunnittelu, seuranta ja LiikuntAsiaa-viestintä

Vuoden 2018 aikana keskityttiin rakentamaan pohjaa yhteiselle seudulliselle liikuntanäkemykselle, seurannalle ja niistä viestimiselle. Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen todettiin kunnan perustehtäväksi - liikunta taas merkittäväksi ennaltaehkäisevän työn osa-alueeksi kunnan toiminnassa. Siksi kaikkea kunnan toimintaa ja olosuhteita sekä päätöksentekoa ja yhteistyötä tulee tarkastella liikunnallisen elämäntavan edistämisen näkökulmasta. Ryhdyttiin rakentamaan yhteistä seurannan työkalua sekä LiikuntAsiaa-vaikuttamisviestintää alueen kuntien käyttöön.

Seuraverkko-palvelu päättyi vuoden 2018 loppussa

Seuraverkko-palvelua alettiin yhdistää Olympiakomitean Suomisport-palvelualustaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön seuratuksen haku tapahtui jo syksyllä 2018 Suomisportin kautta. Kuntapalvelun toteuttaminen Suomisportin osana keväksi 2019 osoittautui aikataullisesti mahdottomaksi. Yhteistyö Seuraverkon järjestelmätöimittajan kanssa päättyi 31.12.2018. LiikUn alueella toteutettu erinomainen pilotointityö koki ikävän takaiskun, mutta kuntapalvelun luominen Suomisportiin jatkuu vuoden 2019 aikana.

Liikkuva lapsuus ja nuoruus

LiikU on toiminut lasten ja nuorten liikunnan Lounais-Suomen alueellisena kehittäjänä ja koordinaattorina. Keskeinen tavoitteemme on ollut edistää lasten ja nuorten päivittäistä liikkumista yhdessä paikallisten ja valtakunnallisten liikuntatoimijoiden kanssa. Lasten ja nuorten liikunnan keskeiset yhteistyötahot ovat valtakunnan tasolla olleet: Olympiakomitea, lajiliitot, Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAA ry, Soveltava Liikunta SoveLi ry, Liikkuva koulu -ohjelma, Liikunnan ja kansanterveyden edistämisen säätiö (LIKES), Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja Opetushallitus (OPH). Paikallistason keskeisimmät yhteistyötahot ovat Aluehallintovirasto (AVI), kunnat eri hallintokuntineen, lajiliittojen alueelliset organisaatiot sekä urheiluseurat.

Liikkuvan lapsuuden ja nuoruuden tärkeimmät painopisteet 2018:

1. Liikkuva koulu -ohjelma, tunti liikettä perusopetuksen koulupäivään sekä Liikkuva opiskelu -ohjelma
2. Harrastaminen osana koulupäivää ja lasten loma-aikana (koulut, seurat, yhdistykset, leirit)
3. Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma, liikkuva varhaiskasvatus

1. Liikkuva koulu -ohjelma, tunti liikettä perusopetuksen koulupäivään sekä Liikkuva opiskelu -ohjelma

Hallituksen kärkihanke ”Tunti liikuntaa jokaisen peruskoululaisen päivään” jatkui kolmatta vuotta. Liikkuva opiskelu -ohjelman jatkui toista vuotta. Sen tavoitteena oli toteuttaa kokeiluja toisen asteen opiskelijoiden arjen aktivoimiseksi lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa.

LiikU on toiminut Liikkuva koulu -ohjelman edistäjänä ja eri toimijoiden verkottajana Lounais-Suomen alueella tehden yhteistyötä valtakunnallisesti ja paikallisesti muiden toimijoiden kanssa. Vuoden 2018 lopussa 317 koulua oli rekisteröitynyt Lounais-Suomen alueelta Liikkuvaksi kouluksi. Prosentuaalisesti tämä tarkoittaa, että 97 % Lounais-Suomen alueen kouluista oli lähtenyt liikunnallistamaan koulupäivää. Rekisteröitymisen jälkeen koulut täyttivät nykytilan arvioinnin, jonka tarkoituksena on toimia kehittämisen työvälineenä. 82 % kouluista (268 koulua) on täyttänyt nykytilan arvioinnin vähintään kerran kolmen vuoden aikana.

Lounais-Suomen Liikkuva koulu -verkosto on kokoonnutun vuoden aikana kolme kertaa: 16.1. Turussa Turun normaalikoulussa, 11.9. Salossa Moisioyön yläkoulussa sekä 3.10. Ulvilassa Vanhakylän koulussa. Kokoon-tumisten tavoitteena on ollut tutustuminen, osaamisen jakaminen ja kehittämisideoiden saaminen toisil-ta. Lisäksi rehtoreille järjestettiin tyhy-iltapäivä Turun Caribiassa 3.12.

Lähes 50 virolaista opettajaa tutustui Lounais-Suomen Liikkuva koulu -toimintaan 20.–22.9. Tutustumiskoh-teina olivat: Kerttulan ja Friisilän alakoulut Raisiossa, Il-maristen yhtenäiskoulu Liedossa sekä Salon ja Turun Liikkuva koulu -toiminta.

LiikUlla on toiminut vuoden aika-na kahdeksan aktiivista Liikkuva koulu -mentoria: Ranta Olli, Taimen Liisa, Tenho Tiina, Toivonen Karita, Tuomisto Kris-ta, Tuusvuori Timo, Virtanen Juha ja Virtanen Veli-Pekka. Mentorit toimivat Liikkuville kouluille apuna toiminnan käynnistämiseksi ja kehittämisessä koulu-kohtaiset tarpeet huomioiden. Mentorit ovat osallistu-neet valtakunnalliseen Liikkuen läpi elämän -seminaariin 20.–22.3. Jyväskylässä, Lounais-Suomen Liikkuva koulu -seminaariin 1.-2.11. sekä yhteisiin ke-hittämispalaveriin. Lisäksi kouluttajille järjestettiin koulutuspäivät Harjavallassa ja Turussa. Liikkuva koulu -ohjelman edistämistyötä paikallisesti rahoitti OKM.

Liikunnallisen elämäntavan paikalli-set kehittämisavustukset

LiikU on tiedottanut kuntatoimijoita Liikkuva koulu -ohjelman kehittämisavustuksista sekä mentoroinut ha-lukkaita kuntatoimijoita hakemusvaiheessa. Lounais-Suomen aluehallintoviraston (AVI) rahoittamia Liikku-va koulu kuntahankkeita vuonna 2018 olivat: Kaarinan kaupunki 26 000 €, Auran kunta 12 000 €, Kemiönsaa-ren kunta 3 000 €, Kustavin kunta 1 000 €, Laitilan kaupunki 12 000 €, Liedon kunta 32 000 €, Loimaan

kaupunki 27 000, Maskun kunta 15 000 €, Paimion kaupunki 8 000 €, Paraisten kaupunki 10 000 €, Pöytyän kunta 5 000 €, Raision kaupunki 27 000 €, Ruskon kunta 5 000 €, Salon kaupunki 55 000 €, Someron kaupunki 8 000 €, Turun kaupunki 336 000 €, Uudenkaupungin kaupunki 16 000 €, Euran kunta 19 000 €, Eurajoen kunta 19 000 €, Harjavallan kaupunki 7 000 €, Honkajoen kunta 3 000 €, Kankaanpään kaupunki 17 000 €, Kokemäen kaupunki 16 000 € Merikarvian kunta 4 000 €, Nakkilan kunta 15 000 €, Porin kaupunki 62 000 €, Rauman kaupunki 28 000 €, Säkyllän kunta 4 000 €, Ulvilan kaupunki 13 000 €. Yhteensä Lounais-Suomessa tuettiin 32 kuntahanketta 805 000 €:lla. Hankkeet jakautuivat maakunnittain seuraavasti: 20 kpl Varsinais-Suomen maakuntaan (598 000 €) ja 12 kpl Satakunnan maakuntaan (207 000 €).

Lounais-Suomen aluehallintoviraston rahoittamia Liikkuva opiskelu -kokeiluhankkeista rahoitusta saivat toisen lukuvuoden seuraavat kokeiluhankkeet: Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä 55 000 €, Mynämäen kunta 14 000 €, Satakunnan koulutuskuntayhtymä SA-TAEDU (Kankaanpää, Kokemäki, Nakkila, Ulvila) 21 000 €, Länsirannikon Koulutus Oy WinNova (Rauma, Pori, Kullaa, Laitila) 42 000 €, Ulvilan kaupunki/ Ulvilan lukio 8 000 €. Yhteensä Liikkuva opiskelu -kokeiluhankkeen tukea jaettiin viidelle hankkeelle 140 000 €, jotka jakautuivat maakunnittain seuraavasti: 2 kpl Varsinais-Suomen maakuntaan (69 000 €) ja 3 kpl Satakunnan maakuntaan (71 000 €).

Toisen asteen oppilaitoksien osalta tukitoimet edistämistyöhön on räätälöity aina oppilaitoksen tarpeiden mukaan.

Täydennyskoulutusta koulun henkilöstölle, vertaisliikuttajakoulutusta oppilaille

Koulujen henkilökunnalle on ollut tarjolla liikunnan täydennyskoulutusta ja oppilaille vertaisliikuttajakoulutusta. Suosituin täydennyskoulutus koulun henkilökunnan keskuudessa oli jo toista vuotta peräkkäin Toiminnallisen oppimisen Koulutus, joka toteutettiin 53 kertaa vuoden aikana. Myös Liikkuva koulu -työpajat olivat suosittuja. Koulun henkilökuntaa osallistui LiikUn järjestämiin koulutustilaisuuksiin 2 115 henkilöä, joka oli reilu 500 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Välkkärit-koulutuksen tavoitteena on, että nuoret itse suunnittelevat liikuntaleikkejä ja -pelejä välitunneille ja kannustavat kaikkia osallistumaan liikunnalliseen välituntiin. Näin välitunneille saadaan nuorten näköistä ja -oloista tekemistä ja liikettä mukavasti yhdessä leikkien ja pelaillen. 1 529 oppilasta osallistui vertaisliikut-

tajakoulutukseen. Osallistujamäärä pysyi samoissa edellisen vuoden osallistujamäärän kanssa.

Rauman opettajakoulutuslaitoksen liikuntaan erikoistuvia luokanopettajaopiskelijoita koulutettiin toteuttamaan Rauman alakoulujen Välkkäri-koulutukset. Koulutukseen osallistui 3. ja 4. vuosikurssin opiskelijoita 19 henkilöä. Välkkärit -koulutuksen lisäksi koulutuksen saaneet opiskelijat osallistuivat koulun toimintaan ”kummiopiskelijoina”. Heidän vastuulla oli Välkkäri-koulutuksen lisäksi mm. välituntitoiminta ja sen kehittäminen. LiikU järjesti 1.-2.11.2018 Lounais-Suomen Liikkuva koulu alueseminaarin. Seminaariin osallistui ennätyselliset 258 henkilöä. Seminaari järjestettiin yhteistyössä Lounais-Suomen aluehallintoviraston, Koululiikuntaliiton Varsinais-Suomen ja Satakunnan piirin kanssa. LiikUlla oli kuitenkin vastuu tapahtuman järjestelyistä.

Koulujen olosuhteiden kehittämistyötä toteutettiin yhteistyössä lähiliikuntapaikkarakentamisen ja suunnittelun ammattilaisten kanssa.

Lasten ja nuorten liikuntakäyttätymisen Suomessa, LIITU-tutkimus

LIITU-tutkimuksen tarkoituksena on koota tietoa suomalaisten lasten ja nuorten (7-, 9-, 11-, 13- ja 15-vuotiaat) liikuntakäyttätymisestä sekä liikuntaan liittyvistä asenteista, arvoista ja kokemuksista.

Tutkimuksen yhteistyötahoina olivat: Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus (KIHU), Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö (LIKES), Turun yliopisto, Nuorisotutkimusseura, Folkhälsan ja Valtion liikunta-neuvosto.

LiikUn rooli LIITU-tutkimuksessa oli toimia alueelliseen yhteistyökumppanina sekä vastata objektiivisten mittausten toteuttamisesta (mittareiden jako ja käytön ohjeistus oppilaille kouluissa, mittareiden haku ja tutkimusdatan purkaminen sekä toimittaminen UKK-instituuttiin) lähinnä Lounais-Suomen alueen perusopetuksen kouluissa (12 koulua, 176 oppilasta). Tutkimuksessa oppilaat käyttivät liikemittaria viikon ajan (7 vrk).

Muut alueelliset yhteistyökumppanit tutkimuksen mittausten toteuttamisessa:

Kisakallion urheiluopisto, Suomen Urheiluopisto, Kuortaneen urheiluopisto, Tanhuvaaran urheiluopisto, ODL, Oulun Diakonissalaitos Oulun Liikuntalääketieteellinen klinikka, Vuokatin urheiluopisto ja Lapin urheiluopisto. LIITU-tutkimusta rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö.

Koulukiertueet ja liikuntapäivät liikuttivat yli 10 000 oppilasta opettajineen alakouluissa

Pitkis-Sporttikiertue järjestettiin keväällä Satakunnan alueella yhteistyössä SuperParkin, Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piirin ja paikallisten seurojen kanssa sekä paikallisten salibandy ja golf -seurojen kanssa. Kiertueella liikkui kymmenen päivän aikana reilu 2 000 koululaista opettajineen. Varsinais-Suomessa järjestettiin maaliskuun aikana liikunta-aktiivisuuteen kannustava, kouluille maksuton Kesis -koulukiertue. Kiertue toteutettiin 12 eri alakoululla. Kiertueella liikkui 3 281 alakoululaista opettajineen. Mukana yhteistyökumppaneina kiertueella olivat Palloliiton Länsi-Suomen piiri sekä paikallinen seura, Suomen Suunnistusliitto sekä paikallinen seura, Suomen Golfliitto ry sekä paikallinen seura ja SuperPark Turku. LiikU markkinoi kiertueella Kesis -liikuntaleiriä ja vastasi kiertueen järjestelystä.

Toiminnallisia vanhempainiltoja toteutettiin 15:ssä alakoulussa Turun ja Salon seuduilla yhteistyössä Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piirin ja paikalliset seurat, Suomen Golfliitto ja paikalliset seurat, Suomen Pesäpalloliitto ja paikalliset seurat sekä SuperParkin kanssa. Turun Osuuskauppa (TOK) tai Salon Seudun Osuuskauppa (SSO) vastasivat tapahtumissa terveellisesti välipalasta. Vanhempainiltoihin osallistui 2 543 osallistujaa ja 77 ohjaajaa. Lisäksi järjestimme tilauksesta monipuolisia, koulukohtaisesti räätälöityjä liikun-

tapahtumia koulujen oppilaille. Yksittäisiä koulujen liikuntapäiviä pidettiin tilauksesta Sporttivaunun kanssa. Sporttivaunu -liikuntatapahtumissa oli noin 1 500 lasta ja nuorta vuoden aikana.

Pitkis-Seikkailuissa osallistujamäärältään suurin oli perinteinen Porin alakoulujen 5.luokkalaisten seikkailupäivät syksyllä Ruosniemessä Porissa. Jopa 850 seikkailijaa pääsi neljän päivän aikana melomaan, tekemään yhteistoimintatehtäviä luonnossa sekä ylittämään itsensä haasteellisissa tehtävissä.

Stipendejä koulujen kevätjuhlissa

Turun Osuuskauppa käynnisti yhteistyössä LiikUn kanssa hankkeen, jonka puitteissa jokainen TOK:n toimialueella toimiva alakoulu sai halutessaan jakaa Reilu Kaveri -stipendin. Stipendin avulla TOK ja LiikU halusivat olla kannustamassa Turun seudun alakoulujen oppilaita yhteisöllisyyteen ja toisten huomioon ottamiseen.

Stipendi haluttiin kannustaa luovuttamaan oppilaille, joka on valmis ottamaan kaikki mukaan leikkeihin ja toimii reiluna kaverina omassa koulu yhteisössään. Tarkoituksena oli, että oppilaat itse valitsevat keskuudestaan stipendin saavan oppilaan. Stipendi oli S-ryhmän 50 € lahjakortti. 77 alakoulua haki Reilu kaveri stipendiä.

SuperPark Turku yhteistyössä LiikUn kanssa halusi olla kannustamassa oppilaita liikunnalliseen elämäntapaan. Tämän vuoksi mahdollistimme halukkaita Varsinais-Suomen alueen kouluja myöntämään Liikuntatsemppari -stipendin oppilalle, joka on energinen, esimerkillinen, kannustava ja reilu muita oppilaita kohtaan. 46 Varsinais-Suomen alueen koulua haki liikuntatsemppari -stipendiä, joka oli kaksi lippua Superparkkiin (arvo 34 €).

2. Harrastaminen osana koulupäivää ja lasten loma-aikana

Varsinais-Suomen kerhotoiminnan verkosto kokoon-tui kaksi kertaa vuoden aikana. Verkostoon kuu-lui kuntien kerhotoiminnan sekä aamu- ja iltapäivätoi-minnan koordinaattoreita. LiikU järjesti yhteistyössä verkoston kanssa iltapäivätoiminnan koulutus -risteilyn 10.5., jossa osallistujia oli 150 henkilöä. Risteilyn teemana olivat äänenhuolto, liikkuminen, käden- taidot ja kierrätys.

Lasten ja nuorten harrastamisen edistämisen teema nousi esille vuoden aikana erilaisissa tilaisuuksissa, työryhmissä sekä asiakirjoissa. Tahtotilaa harrastami-sen edistämiseksi on, mutta isot yhteiset toimenpiteet puuttuvat edelleen.

Kuntakohtaisesti rakennettiin erilaisia harras-tustoimintaa edistäviä kokonaisuuksia osaksi koulupäivää

Maskun kunnan sekä seuratoimijoiden kanssa käynnis-tettiin urheiluseurojen yhdessä toteuttama monipuoli-nen liikuntakerhotoiminta Lasten Liike kaikissa viides-sä Maskun alakouluissa tarjoamalla jokaiselle maskulai-selle, alakouluikäiselle lapselle mahdollisuus liikunta-harrastukseen heti koulupäivän jälkeen yhtenä päivänä viikossa. Jokainen seura toteutti toimintaa neljä viik-koa yhdellä koululla, siirtyen tämän jälkeen seuraavalle koululle. Yhteensä kerhot toimivat 10 viikkoa syksyllä sekä keväällä seuraavat 10. Mukana olleet seurat: Kan-kaisten Golf, Lemun Visa, Maskun Kataja, Maskun Tempo, SBS Masku ja Maskun Palloseura, joka toimi yhteistyön koordinoijana.

Yhteistyössä Liedon kunnan liikuntapalveluiden kanssa kutsuttiin koolle järjestötoimijoita kevään aikana use- amman kerran. Tapaamisissa rakennettiin seuran koordinoimaa harrastetoiminnan kokonaisuuksia Lie- toon. Suunnitelma kaatui kuitenkin viime metreillä vastuuseuran vetäytyttyä kokonaan harrastetoimin- nan toteuttamisesta. Tämän jälkeen jokainen seura tai yhdistys lähti toteuttamaan harrastekerhotoimintaa Liedon alakouluilla omana kokonaisuutena hyödyntä- en Olympiakomitean Lasten Liike – yritysrahoitusta harrastekerhoihin. Lasten liike -harrastekerhotoiminta käynnistyi Tarvasjoen yhtenäiskoulun oppilail- le TarU Hockeyn sekä Härkätien 4H -yhdistyksen to- teuttamana, Ilmaristen koululla Härkätien 4H - yhdistyksen toteuttamana ja Pahkamäen koululla kou- lun vanhempainyhdistyksen toteuttamana sekä Taati- lan koululla Liedon Pallon toteuttamana.

Paimion Haka lähti toteuttamaan liikuntakerhotoimin- ta kaikissa Paimion alakouluissa rekrytoiden liikunta- kerhoihin päätoimisen ohjaajan Lasten Liike - yritysrahaa hyödyntäen. Muita paimiolaisia seuroja ei saatu mukaan toiminnan toteuttamiseen useammista yrityksistä huolimatta.

Rauman harrastetoiminnan kokonaisuuksia koordinoi- maan palkattiin elokuussa Raumalle oma harrasteliik- kunnan koordinaattori. Pallo-liriot haki kaikkien rau- malaisten seurojen ja yhdistyksien puolesta Lasten Liike -yritysrahoitusta toista kertaa. Raumalle myönnetty 14 000 € tuki oli Suomen suurin harrasteliikunnan edistämiseen myönnetty tuki. Urheiluseuroista liikun- takerhotoimintaa osana koulupäivää olivat mukana to- teuttamassa: Pallo-liriot, Rauman Fera,

Rauman Verkkopalloseura ja 4H yhdistys. Lisäksi Pallo -liriot toteutti liikuntakerhoja itsenäisesti yhteistyössä koulujen kanssa.

LiikU on vastannut harrasteliikuntakerhojen ohjaajien kouluttamisesta Lasten liikunnan ohjaajakoulutuksel- la.

Syksyllä harrastetoiminnan kokonaisuuksia lähdeittiin ra- kentamaan Ulvilan urheiluseurojen- ja muiden yhdis- tyksien sekä sivistys- ja vapaa-aikatoimen yhteistyönä tähtäimenä seuraava lukuvuosi 2019–2020.

Lasten ja nuorten leiritoiminta ja liikuntatapah- tumat

LiikU tarjosi vuonna 2018 yli kymmenelle tuhannelle lapselle ja nuorelle lukuisia mahdollisuuksia päästä tu- tustumaan eri liikuntalajeihin. Tavoitteenamme oli mahdollistaa lapsia ja nuoria löytämään itseään kiinnos- tava liikuntalaji, jota voi jatkossa harrastaa läheisessä seurassa tai kaveriporukassa. Paikallisten urheiluseuro- jen mukanaolo leireillä tai tapahtumissa madaltaa lap- sen kynnystä lähteä mukaan uuden lajin toimintaan oh- jaajien ollessa jo tuttuja entuudestaan. LiikU on ollut yhdistävänä tekijänä seurojen lisäksi koulujen ja kotien välillä. Tärkeä osa LiikUn tapahtumissa on ollut tiedon- välitys lasten vanhemmille liikunnallisen elämäntavan merkityksestä. LiikUn lasten liikuntatapah- tumien slogan "Iloa Liikkeellä" kuvaa ajatusta siitä, miten haluam- me juurruttaa liikunnallisen elämäntavan lapsiin ja nu- riin.

Vapaaehtoistoimijat leireillä ja tapahtumissa ovat kor- vaamattomia. Ilman heitä emme voisi järjestää näin mittavia tapahtumia. Se, mitä voimme antaa vapaaeh- toistoimijoille takaisin, on vastuullisia tehtäviä, joissa voi kehittyä ja kehittää itseään. Hyvän mielen lisäksi vapaaehtoistoiminta antaa hyvää oppia, jonka jälkeen

Teemaan sopivina uusina juttuina ohjeistettiin lajiohjaajia toteuttamaan lajia metsässä hauskaasti ja turvallisesti. Leirillä järjestettiin myös kuvakilpailu teemalla #luontoliikuttaa.

viikoittaisten harjoitusten tai kerhojen ohjaaminen esimerkiksi seuroissa on paljon helpompaa.

Liikuntaleirit kasvattavat

Leirit kasvattavat toimimaan erilaisissa olosuhteissa erilaisten ihmisten kanssa. Telttailu, tiskaus, omista tavaroista huolehtiminen, retkeily ja luonnossa liikkuminen ovat asioita, jotka eivät tämän päivän lapsille ja nuorille ole itsestäänselvyksiä. Liikuntakasvatuksen lisäksi leirit toimintamme tarjosi luontoelämyksiä kaikille osallistujille. Kesis ja Pitkis-Sport -leirit ovat niin osanottaja- kuin lajien monipuolisuusmääriltään Suomen suurimpia lasten liikuntaleirejä. Leireille osallistui lähes 3 000 henkilöä 4-75 -vuotiaita eri rooleissa. Leirien ikäjakama on laaja eli voidaan hyvin todeta, että leirikä on koko ikä. Vuonna 2018 Kesis ja Pitkis-Sport -leirien teemana oli ”Luonto liikuttaa”. Leirien teema kiteytettiin ulkoilmamiehille erinomaisesti sopivaan sanapariin ”luonto liikuttaa”. Leirillä yövyttiin teltoissa, ruokailtiin ulkosalla, liikuttiin, leikittiin ja pelattiin keskellä kaunista kesäluontoa veden äärellä. Luonto liikuttaa -teema näkyi ja tuntui jokaisena leiripäivänä. Leirien jälkeenkin LiikU haluaa lisätä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kannustamalla aktiiviseen elämäntapaan, myös luontoliikuntaan.

Vuorineuvos Erik Rosenlewin Säätiön avustuksella hankittiin erityistä tukea tarvitsevien lasten leiritointaan sekä ympärivuotiseen käyttöön 14 henkilön telttasauna tarvikkeineen, joka osoittautui hyvin tarpeelliseksi elämysten tuottamiseen.

Kesis -leirille tehtiin muutamia uudistuksia, jotta liikuntaleirin suosio saataisiin pidettyä ennallaan ja tarjonta vastaisi toiveita. Leirisäältäjä muokattiin niin, että 9-14 -vuotiaiden liikunnan tarjontaa teemoitettiin lajikohtaisesti ja mukaan tuli uusina lajeina mm. tarkkuuslajit, street ja vesiseikkailu. Nuoremmille leiriläisille (7-9 v.) oli edelleen tarjolla monipuolisia sporttipaketteja. Kesis -leirillä tarjottiin tänä vuonna ensimmäistä kertaa mahdollisuus koulumajoitusvaihtoehtoon Sauvon koulukeskuksessa. Tavoitteena oli madalta sellaisten lasten mukaan lähtemistä leirille, jotka eivät olisi uskaltaneet tai muista syystä voineet lähteä telttaleirille.

Aktiiviset mobiilipelit

LiikU oli tilaajana mobiilipeleihin. Pelin ykkösversio tehtiin kevään 2018 aikana Satakunnan ammattikorkeakoulun (SAMKin) pelikurssilla, jossa oli opiskelijoita neljästä eri oppilaitoksesta (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Sataedu, Turun yliopisto/Pori ja Turun ammattikorkeakoulu).

Pelit toimivat Android -älypuhelimissa ja -tableteissa. Ne ovat ladattavissa ilmaiseksi Play -kaupasta. Peleissä on myös erillinen GPS -vaihtoehto eli pelissä eteneminen edellyttää tietyn matkan kulkemista.

Camp Pitkis: Digitaalinen luonto- ja retkeilyaiheinen hyötypeli 6–12 -vuotiaalle. Pelin toinen versio oli liikunta-aiheinen: Sport Pitkis. LiikU haki ja sai ”Rakkaudella porilaisille – hyvinvointirahaa” retkeily- ja luontoaiheisen mobiilipelin kehittämiseen, josta kehittyi Sport Pori -niminen mobiilipeli. Porin karttaan sijoittuva ja eri liikuntapaikkoja ja lajeja läpikäyvä peli on ollut esillä eri tapahtumissa. Jatkossa pelin tunnettuutta edistetään koulujen toiminnallisissa perheilloissa. Sport Pori -peli on sisaruspeli Camp Pitkis ja Sport Pitkis -peleille.

Nuorisjohtajat ohjaajakoulutuksessa leireillä

LiikU koulutti kesäleirien yhteydessä järjestettävillä ohjaajaleireillä 150 yli 14 -vuotiasta nuorta. Ohjaajaleirien tavoitteena oli antaa nuorille valmiuksia toimia erilaisissa ohjaustehtävissä leireillä, seuroissa, järjestöissä ja muissa tapahtumissa. Monipuolisen ohjaajakoulutuksen sisältöön kuului muun muassa ohjaamisen perusasioita ja harjoittelemista, tapahtuman järjestämistä, ensiaputaitojen harjoittelua, seikkailuliikuntaa ja leiritoiminnan perusteita. Ohjaajakoulutuksen suoritettuaan nuorilla on mahdollisuus hakea LiikUn leireille ohjaajiksi ja kouluttajiksi. Nuorisjohtaja -koulutukset tukevat myös urheiluseurassa ohjaajauraansa aloittelevia nuoria.

Suosittu perheliikuntaleirit

Alle kouluikäisille lapsille vanhempineen järjestettiin Kesis ja Pitkis-Sport -leirien yhteydessä perheleirejä. Perheleireille osallistui 264 henkilöä. Uutuutena Kesiksellä päiväkotiväen 20 eskaria viettivät eskarikauden päätöstilaisuuden maastossa ja yöpyivät Kesik-

sellä puolijoukkueitella sekä tutustuivat kahden päivän ajan eri lajeihin ja leiritouhuihin. Pitkiksen 4-7 -vuotiaalle lapsille tarkoitettuun leiriseikkailupäivään osallistui 65 lasta.

Loma-aikojen liikuntapäivät

Koulujen talvi- ja syyslomien aikana järjestettiin perinteiset Mini-Pitkis (Porin Urheilutalo) -liikuntapäivät. Liikuntapäivissä liikkui reilu 100 lasta tutustuen moniin eri liikuntalajeihin. Loma-aikoina tapahtuva toiminta aktivoi lapsia liikkumaan ja samalla auttaa perheitä järjestämään aktiivista toimintaa lapsilleen koulujen loma-aikoina. Mukulatori-tapahtumassa Porin torilla ja Nuori Pori harrastaa -tapahtumassa Porin Karhuhallissa LiikUn monipuolisia liikuntavälineitä oli eri seurojen käytössä. Tapahtumissa oli yli 2 000 lasta ja nuorta.

Muu oppilaitosyhteistyö

Vapaaehtoistyön mahdollisuuksia esiteltiin LiikUn toimista useissa oppilaitoksissa ja opiskelijoita oli Kesis -leirillä mukana muun muassa Vierumäen urheiluopistolta, Rauman OKL:stä ja Turun ammattikorkeakoulusta. Satakunnan ammattikorkeakoulun 14 opiskelijaa suoritti hoitotyöharjoittelun henkilökohtaisina avustajina Pitkis-Sportin futuuri- ja pyörätuolikoripallo -leireillä. LiikU järjesti opiskelijoille infotilaisuuden ja kaksi leiriohjaajakoulutusta. Lisäksi Jurkka Virtala oli Satakunnan ammattikorkeakoulun seminaarissa luennolla aiheesta opinnollistaminen, jota työharjoittelu Pitkis-Sportilla parhaimmillaan olikin.

LiikU oli mukana Vierumäen Urheiluopiston ja Turun ammatti-instituutin liikuntaneuvoja-koulutuksen ohjausryhmässä.

Vuoden aikana toteutettiin 33 kuntakohtaista tilaisuutta, joihin osallistui 147 varhaiskasvatuksen esimiestä, varhaiskasvattajaa tai varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattoria. Tilaisuuksien tavoitteena oli käydä läpi varhaiskasvatuksen tausta-asiakirjat sekä esitellä Ilo kasvaa Liikkuen -ohjelma. Lisäksi tavoitteena oli kannustaa kunta- ja yksikötasojä mukanaan varhaiskasvatuksen päivittäisen liikkumisen edistämisen ohjelmaan, kartoittaa tuen tarvetta ohjelman edistämiseksi sekä edistää lasten päivittäistä liikkumista osana varhaiskasvatuspäivää. Kuntatapaamisista tehtiin kuntakohtainen raportti.

3. Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma, Liikkuva varhaiskasvatus

Liikkuva lapsi varhaiskasvatuksessa, yhteistyö ja verkostot lapsen liikkumisen edistäjinä -hanke (2017–2019) sai vuodelle 2018 jatkorahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöstä (70 000 €). Hanketta toteuttivat yhteistyössä: Hämeen Liikunta ja Urheilu ry, Kainuun Liikunta ry, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry, Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry ja Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry. LiikUn Karita Toivonen vastasi hankkeen hallinnoinnista. Hankkeeseen palkattiin määräaikaisella työsuhteella päätoiminen työntekijä Teija Virtanen 1.8.2018 alkaen edistämään hankkeen keskeisiä tavoitteita Lounais-Suomen alueella. Hän tapasi Lounais-Suomen alueen kuntatoimijoita, jotka eivät ole mukana Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmassa sekä teki yhteistyötä jo Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmassa mukana olevien kuntien toimijoiden kanssa. Lisäksi hän osallistui neljän kunnan varhaiskasvatuksen liikunnan kehittämisen ohjausryhmien palaveriin (6 kpl).

Varhaiskasvatushankkeen keskeiset tavoitteet 2018 olivat:

1. valtakunnallisen Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmatyön paikallinen edistäminen ja alle kouluikäisten lasten päivittäisen liikunnan lisääminen.
2. alueellisen ja paikallisen varhaiskasvatuksen verkostotyön edistäminen ja kehittäminen
3. varhaiskasvattajien toiminnallisuuden ja liikuntaosaamisen vahvistaminen sekä
4. uusien tukityökalujen ja sisältöjen kehittäminen varhaiskasvattajien työn tueksi arjen aktiivisuuden edistämiseksi sekä oppimisvalmiuksien tukemiseksi.

LiikU järjesti kolme varhaiskasvatuksen liikuntakoordinaattoreille tai liikunnan yhteyshenkilöille kohdennettua verkostotilaisuutta vuonna 2018: Rusko (20.4.), Noormarkku (16.10.) ja Turku (25.10.). Ruskon tilaisuuteen osallistui varhaiskasvatuksen henkilöstöä seuraavista kunnista: Kaarina (4), Rauma (2), Rusko (2), Ulvila, Salo (2). Lisäksi tilaisuudessa oli Suomen Ladusta Reija Koivu sekä Hämeen Liikunnasta ja Urheilusta Elina Savilahti. Noormarkussa paikalla olivat: Kokemäki, Huittinen (2), Ulvila, Pori (2), Nakkila (2), Rauma. Turussa: Mynämäki, Salo, Kaarina, Taivassalo, Lieto, Paimio (2), Vehmaa, Rusko, Aura, Naantali, Nousiainen, Raisio (2). Tilaisuuksiin osallistui varhaiskasvatuksen henkilöstöä 18:sta eri kunnasta yhteensä 51 henkilöä. Lounais-Suomen Varhaiskasvatuksen liikuntaseminaarit järjestettiin 2.10. Salossa ja 4.10. Porissa. Seminaariin osallistui 175 varhaiskasvattajaa.

Hankkeessa jatkokehitettiin Varhaiskasvatuksen toiminnallisen oppimisen -koulutusta kaikkien hankkeessa mukana olevien aluejärjestöjen pilottikäyttöön sekä kokeiltiin erilaisia varhaiskasvatuksen esimiehille kohdennettuja koulutuksia.

Hankkeen ohjausryhmä: Anna Karlsson, varhaiskasvatuspäällikkö, Salon kaupunki, Nina Korhonen, asiantuntija, Ilo kasvaa liikkuen -ohjelma, Anne Kuusisto, projektisuunnittelija, Sydänliitto ry, Ira Liwski, KM, Lasten-, nuorten- ja perheliikunnan kehittäjä, Kainuun Liikunta ry, Elina Savilahti, varhaiskasvatuksen asiantuntija, Hämeen Liikunta ja Urheilu ry, Johanna Pekkanen, projektipäällikkö, Innostu liikkumaan -hanke, Jukka Karvinen, erityisasiantuntija, Olympiakomitea, Nina Räike, koulutuspäällikkö, Suomen Latu ry, Karita Toivonen, kehittämispäällikkö, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu, hankkeen hallinnointi ja verkostotyö (pj.)

Varhaiskasvattajille tarjottiin liikunnan täydennyskoulutusta. Vuoden aikana toteutui 113 koulutustilaisuutta, joihin osallistui 2030 varhaiskasvatuksen henkilöä. Lisäksi varhaiskasvatuksen vanhempainiltoihin osallistui 310 vanhempaa ja lasta. LiikUn kouluttajina toimivat varhaiskasvatuksen ammattilaiset.

LiikU on tiedottanut sekä sparrannut kuntatoimijoita Liikunnallisen elämäntavan paikallista kehittämisavustuksissa. Liikunnallisen elämäntavan paikallisia kehittämisavustuksia Aluehallintovirastosta (AVI) saivat: Ulvila 37 500 €, Säkyä 5 000 €, Aura 4 000 €, Rauma 25 000 €, Rusko 13 500 €, Salo 11 100 €, Pori 10 000 € ja Kaarina 37 000 €. Yhteensä tukea jaettiin 143 100 €, kun kokonaistuki edellisenä vuonna oli 61 000 €.

Alle kouluikäisten liikuntatapahtumat

MLL Pyhäjärvisseutu oli saanut lahjoituksen, jolla se päätti järjestää neljä perheliikuntatapahtumaa. Yhteisen suunnittelun jälkeen LiikU toteutti tapahtumat yhdessä paikallisosastojen kanssa. Luonnonläheisiin liikunta- ja retkeilypäiviin osallistui yli 300 henkilöä. LiikU järjesti neljä tapahtumaa varhaiskasvatuksessa oleville lapsille teemalla: lasten olympialaiset. Tapahtumiin osallistui 850 lasta opettajineen Eurajoella, Luvialla, Eurassa ja Säkylässä.

DUUNI – Vanhemmuuden taidot työelämävahuudeksi

Duuni on valtakunnallinen hankekokonaisuus (2018–2020) nuorten vanhempien työelämävalmiuksien vahvistamiseksi hyödyntämällä ja kehittämällä kulttuuri- ja liikunta-alojen kolmannen sektorin toimijoiden osaamista. Kohderymänä ovat nuoret äidit tai isät (n.16–29 -vuotiaat), jotka ovat tulleet vanhemmiksi nuorella iällä, toisen asteen koulutus on jäänyt suorittamatta tai he ovat jääneet kotiin lasten kanssa vanhempainvapaan jälkeen. Pidempään kotona oltuaan he ovat vaarassa pudota pois työmarkkinoilta tai jatkokoulutuksen ääreltä. Tavoitteena on tukea ja vahvistaa nuorten vanhempien työelämä- ja toimintavalmiuksia ja osaamisen tunnistamista kohti työtä tai opiskelua.

Hankkeessa pilotoidaan yksilö- ja ryhmäohjausta nuorille vanhemmille. Yhdessä kohderymän ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa suunnitellaan, testataan ja dokumentoidaan erilaisia menetelmiä vanhemmuuden taitojen osaamisen tunnistamiseksi. Hanke vahvistaa nuorten ohjauksen parissa työskentelevien ammattilaisten menetelmäosaamista ja eri sektoreiden välistä yhteistyötä työnohjauksellisen e- valmennuksen avulla.

DUUNI - vanhemmuuden taidot työelämävahuudeksi on Turun ammattikorkeakoulun vetämä hanke, jossa LiikU on kumppanina. Muut kumppanit ovat Lahden ammattikorkeakoulu, Lapin yliopiston koulutus- ja kehittämisspalvelut, Kirjan talo ry ja Suomen Caritas ry. LiikU suunnittelee liikuntapainotteisen ryhmätoimin-

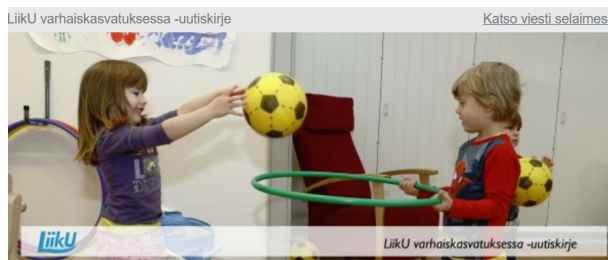
nan sisällöt ja ohjaa käytännön ryhmätoimintaa.

Ensimmäisen hankevuoden aikana LiikUsta Blomroosin Anna osallistui työnohjaukselliseen e-valmennukseen, rakensi ryhmätoiminnan sisältöjä sekä osallistui hankkeen kehittämisryhmään. Yhtään liikuntapainotteista ryhmää ei saatu käynnistymään ensimmäisenä hankevuotena. Kohderymän tavoittaminen sekä sitouttaminen koettiin haastavaksi.

Viestintä

Varhaiskasvattajille julkaistiin neljä uutiskirjettä. Sähköisen uutiskirjeen levikki oli 3 387 kappaletta/ uutiskirje. Uutiskirjeiden tavoitteena oli ajankohtaisen tiedon levittäminen sekä hyvien mallien esille nostaminen. Lisäksi uutiskirje artikkeleita julkaistiin sosiaalisen median välityksellä, erityisesti facebookin kautta. Koulun uutiskirje julkaistiin 12 kertaa. Sen sähköinen levikki oli 3 795 kpl/uutiskirje. Lisäksi viestintää toteutettiin sosiaalisen median kanavien välityksellä, erityisesti facebookin kautta.

Kesäleirien sosiaalisen median viestintää jatkettiin Instagramissa (@kesisleiri ja @pitkissport) sekä Facebookissa kesisleiri ja PitkisSportOriginal -osoitteissa. YouTubeissa liikufi -kanavalle taltioidtiin liikukuvaa kuvaa leireiltä lyhyinä pätkinä sekä leirielämää koosteina. Leirinetit toimivat leirin aikana aktiivisesti: pitkissport.net ja liiku.fi/kesis osoitteissa taltioiden leirielämää sekä välittäen koteihin tietoa leireiltä.

Taloudellista tukea kunnille varhaiskasvatuspäivän liikunnallistamiseen - haku auki, pyydä apua tarvittaessa!

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö on julistanut haettavaksi liikunnallisen elämäntavan paikalliset kehittämisavustukset terveyttä ja hyvinvointia edistävien liikuntahankkeisiin vuodelle 2018. Erityisenä painopisteenä on varhaiskasvatuspäivän liikunnallistaminen! Vuoden 2019 hakuuika on 26.10. - 30.11.2018. [Lisätietoja löydät täältä](#)

LiikU varhaiskasvatuksessa -uutiskirje marraskuulta 2018.

Kouluttajat

Alanen Jorma, Berlin Johanna, Blomroos Anna, Heino-nen Henna, Kokko Susanne, Kononen Riikka, Kotiaho Jemina, Kotolahti Mari, Kraft Tia, Kuokkanen Petri, Kylä-Lassila Sofia, Lehtonen Sanna, Leino Satu, Lecklin Sari, Lindström Susanna, Lukka Juho, Merta-Kaisjoki Niina, Mikkonen Miina, Muurinen Anu, Mäkinen Lau-ra, Okkonen Minna, Pohjankoski Maija, Pihlavisto Pasi, Pitkänen Hanna, Ranta Olli, Rautee Katja, Ruokonen Minna, Setälä Elina, Stenfors Matti, Taimen Liisa, Tenho Tiina, Toivonen Karita, Tuominen Kari, Tuomisto Krista, Tuusvuori Timo, Valli Kalervo, Viikari Milla, Vilén Päivi, Virtanen Juha ja Virtanen Teija.

LiikUn kouluttajille toteutettiin neljä täydennyskoulu-tustilaisuutta vuoden aikana. Tilaisuuksiin osallistui yh-teensä 47 kouluttajaa.

Harjoittelijat

Henttonen Enni, Jullenmaa Cecilia, Kirsilä Samuli, Koi-visto Lassi, Salakari Veera, Staaf Artem, Toivonen Henrik, Tuusa Tommi, Uusitalo Lasse ja Vaarne Hen-na.

Kesätyöntekijät

Turun kaupungin 15–18 -vuotiaalle suunnatun kesä-työsetelin avulla työllistettiin Barck Ines, Kuusisto So-fie ja Loikas Alina. Lisäksi kesätöissä olivat Elonen li-da ja Tuomi Tilda sekä Porin kaupungin kesätyöpaik-katuen avulla Jolma Julianna, Lukka Juho, Peltonen Aleksi, Tuomisto Elli ja Virtala Jankke.

ProGradu - tutkielma

Merja Lehtonen opiskelee Turun yliopistossa Porissa digitaalista kulttuuria ja teki Pitkis-Sport -liikuntaleirillä pelitestauksen, joka liittyi Kimble-lautapelin ja liikun-nan yhdistämiseen. Gradun aiheena oli: Kimblestä lii-kuntaa.

Aikuisten harrasteliikunta

Väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan vähäisyys aiheuttaa merkittäviä ja yhä kasvavia haasteita suomalaiselle yhteiskunnalle. Liikkumaton elämäntapa lisää monia kansansairauksia, ikääntymisestä aiheutuvia ongelmia ja kansantalouden kustannuksia, heikentää työelämän tuottavuutta ja kilpailukykyä sekä on yhteydessä väestöryhmien välisiin terveys- ja hyvinvointieroihin. Vaikka iso osa ihmisistä harrastaa melko aktiivisesti liikuntaa vapaa-ajallaan, on valtaosa päivästä paljolti istumista.

LiikU on omalla alueellaan vastannut yllä esitettyihin haasteisiin omalla toiminnallaan. LiikU edisti liikunnallista elämäntapaa ja itsenäistä fyysistä aktiivisuutta, loi edellytyksiä aikuisliikunnalle yhdistyksiin sekä tarjosi laadukkaita koulutuksia ja liikuntaa edistäviä tapahtumia. Kaikessa tässä työssä merkittävänä apuna oli Kunnossa kaiken ikää -ohjelman (KKI-ohjelma) myöntämä taloudellinen tuki. LiikUn keskeisimmät yhteistyötahot olivat KKI-ohjelma, Olympiakomitea, Opetus- ja Kulttuuriministeriö (OKM), Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY), Aluehallintovirasto (AVI), maakuntaliitot, sairaanhoitopiirit, kunnat ja lajiliitot.

Toteutunut toiminta jakautui seuraaviin osioihin; Tapahtumat ja kampanjat, työyhteisöliikunta, liikunnan poikkihallinnollinen edistäminen sekä arki- ja hyötyliikunnan edistäminen.

Tapahtumat ja kampanjat

Aikuisten harrasteliikunnan näkyvimät tapahtumat vuonna 2018 olivat paikallinen SuomiMies seikkailee-testikiertue molemmissa maakunnissa, kuntien Haastepyöräily -kampanja, Talven Mestariliikkuja -kampanja sekä Kunnon eväät -tapahtuma.

Yhdessä kuntien ja eri toimien kanssa järjestetty paikallinen SuomiMies seikkailee-testikiertue järjestettiin viidessä kunnassa. Osallistujat pääsivät testaamaan oman kuntosensa hikoilematta ja hengästyttä. Testien lisäksi kiertue kannusti osallistujia hyväntuulisella otteella liikkumiseen, arjen aktiivisuuteen ja terveellisiin ruokailutottumuksiin. Kiertue kiersi Kaarinassa, Liedossa, Pomarkussa, Porissa ja Raumalla. Tapahtumissa mitattiin osallistujien kestävyyskunto, puristusvoima ja kehonkoostumus. Lisäksi annettiin ohjeita terveelli-

sestä syömisestä ja liikkumisesta. Kaikkiaan tällä kiertueella testattiin 1 218 miestä ja naista. Tapahtumissa oli mukana paikallisia yhdistyksiä ja seuroja esittelemässä omaa toimintaa ja siellä annettiin tietoa ravinnosta, terveydestä ja liikunnasta sekä paikallisista liikuntamahdollisuuksista. Yhteistyötahoina olivat mukana olleet kunnat ja kaupungit, Kunnossa kaiken ikää -ohjelmaa. Tapahtumat olivat erittäin suosittuja ja saivat hyvän osanoton sekä yleisöltä että medialta.

Matka hyvään kuntoon -kiertue vieraili testirekalla Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä Turun yliopistolaisen sairaalan pihalla 24.8. Rekassa kävi kaikkiaan 448 henkilöä mittauttamassa oman kuntosensa. Testaajina olivat Turun Ammattikorkeakoulun fysioterapeuttipiskelijät. Tilaisuus oli samalla startti sairaanhoitopiirin työhyvinvointihankkeelle.

Kunnon Eväät -tapahtuma järjestettiin 19.9. Turussa. Vuosittaisen tapahtuman ideana on auttaa ihmisiä löytämään itselleen uusia tapoja harrastaa liikuntaa. Turussa oli 13 erilaista lajia kokeiltavana. Lajeja olivat TFW Hurrikaani, kuntonyrkkeily, twerkout, Kangoo Jump, kuplafutis, Fit 4 jump, kuntopallotreeni, Love2dance, Ropeskipping, HighRoller, TRX Functional circuit ja Body for life. Lisäksi oli mahdollisuus testauttaa itsensä kehonkoostumustestissä ja UKK-kävelytestissä. Lisäksi pidettiin luento ravinnon vaikutuksesta jaksamiseen. Osallistujia oli 219.

Haastepyöräily

Perinteiseen Haastepyöräily -kampanjaan osallistui 29 kuntaa Satakunnasta ja Varsinais-Suomesta. Kampanjassa kymmenen kilometrin mittaisten pyöräilysuoritusten määrästä kilpailtiin kahdessa sarjassa kunnan asukasluvun mukaan (alle ja yli 5 000 asukasta). Vapusta juhannukseen pidettävän perusjakson lisäksi osa kunnista jatkoi kampanjaa elokuun loppuun asti. Kampanjan teemana oli Liiku luonnossa – pyöräile maastossa muuta harraste-, koululais- tai työmatkapyöräilyä unohtamatta. Jokaiseen kuntaan lähetettiin ennen kampanjan alkua materiaalipaketti, joka sisälsi esitteitä, julisteita, laatikkotarroja ja kirjausvihkoja sekä palkintoja. Kampanja-alueella oli noin 500 kirjauslaatikkoa, joihin pyöräilijät kirjasivat suorituksensa tai mikäli he pyöräilivät pidemmän matkan, pystyivät he kirjaamaan suoritukset suoraan nettikirjauksen kautta oman kunnan kirjauksiin. Uutena kirjausvaihtoehtona oli mobiilikirjaus, joka osoitautui erittäin käytetyksi ja onnistuneeksi valinnaksi. Vuoden 2018 kokonaissuoritus oli 2 234 940 kilometriä eli kirjauksia tehtiin 223 494, mikä oli selvästi enemmän kuin edellisenä vuotena.

Kampanjaan osallistuivat seuraavat kunnat; Eura, Eurajoki, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Kankaanpää, Karvia, Kemiönsaari, Kihniö, Kokemäki, Kustavi, Laitila, Lieto, Masku, Merikarvia, Mynämäki, Naantalın saaristo-osat, Nakkila, Parkano, Pomarkku, Pori, Punkalaidun, Pyhäranta, Rauma, Siikainen, Säkyä, Taivassalo, Ulvila ja Uusikaupunki. Kampanjan lopuksi pääpalkinnoiksi arvottiin neljä polkupyörää, jotka voittivat Parkano, Säkyä, Mynämäki ja Taivassalo. Lisäksi jokaiseen kuntaan annettiin palkinnoiksi muun muassa kampanjan t-paita ja sukat sekä Haastepyöräily-putkihuiveja.

Talven Mestariliikkuja -kampanja

LiikU, Satakunnan Hiihto ry ja TUL Satakunnan piiri ry järjestivät Talven Mestariliikkuja -kampanjan seitsemän kerran. Kampanjassa kerättiin ajalta 19.1.–2.4. tehtyjä hiihto-, kävely-, juoksu-, sauvakävely- ja/tai lumikenkäilysuorituksia. Uusina liikuntamuotoina valikoimaan otettiin retkiluistelu ja potkukelkkailu. Mestariliikkuja -tittelin saavutti, jos suorituksia tuli vähintään 35 eri päivänä yhteensä 500 km. Kisälliliikkuja -kampanjassa suorituksia tuli olla vähintään 20 päivää ja 250 km. Yhteistulokseen hyväksyttiin eri suoritustavat, joten huono lumitilannekaan ei vaikuttanut.

Talvi oli parempi kuin edelliset talvet, mutta kampanjaan ei uskallettu lähteä ensimmäisten vuosien tapaan. Mestariliikkuja oli 28 henkilöä ja Kisälliliikkuja 5 henkilöä. Osallistujille kampanja oli kuitenkin tärkeä ja se motivoi heitä tekemään suorituksia. Osallistujia oli 12 eri kunnasta ja ikähaarukka oli 18-vuodesta 82-vuoteen. Kisälli- ja Mestariliikkuja-kilometrejä suoritettiin yhteensä 22 621 km. Suurin yksittäisen henkilön hiihtämä määrä oli 1 610 km. Palkitsemistilaisuus kakukahvien kera järjestettiin keväällä Jämällä. Yhteistyökumppani lahjoitti palkinnoksi suksipaketin ja LiikU jakoi muita palkintoja.

Henkilöstöliikunta

Työhyvinvointiin panostaminen maksaa tutkitusti itsensä takaisin työyhteisöille moninkertaisesti. Liikunnan lisääminen ja paikallaan olon vähentäminen ovat tärkeä osa työntekijöiden terveyttä sekä toimintakykyä, jotka vaikuttavat olennaisesti työhyvinvointiin ja työn tuottavuuteen. Myönteisiä vaikutuksia saadaan aikaan kuitenkin vasta silloin, kun liikuntaohjelmalle on mietitty tavoitteet, sovittu toimenpiteistä ja liikkeen lisääminen on osa työntekijöiden arkea. Olemme määrätietoisesti pyrkineet auttamaan työyhteisöjä henkilöstöliikunnan kehittämisessä. Henkilöstöliikunnan kehittämisessä tärkeänä kumppanina ovat olleet Olympiakomitea ja KKI-ohjelma. Olemme markkinoineet yhdessä Olympiakomitean kanssa Suomen Aktiivisin Työpaikka -kilpailua ja -työkalua. Buusti360 liikunta- ja hyvinvointiohjelmamme oli käytössä ja saimme positiivista palautetta hyvin mietitystä kokonaisuudesta ja monipuolisuudesta.

KKI-ohjelman kanssa toteutimme ABB-kiertueen Rauhalla, Harjavallassa, Porissa ja Turussa. Lisäksi olimme toteuttamassa Matka hyvään kuntoon -kiertueen Turun tapahtumaa 24.8. Osana KKI-ohjelman yhteistyötä toteutimme alueellisen Maatalousyrittäjien hyvinvointipäivän Ikaalisissa. Isompina yrityskumppaneita työyhteisöliikunnan kehittämisessä ovat olleet VMP, Treston sekä Perkin Elmer. Heidän ohjelmissaan on toteutettu kehon kuntoindeksi-mittaukset sekä erilaisia lajikokeilutapahtumia, Firstbeat-mittauksia eri yksiköille sekä lajikokeilupäiviä.

Järjestimme Fennian, Elon ja Pihlajalinnan kanssa yhteistyössä Hyvinvointigolf tapahtuman 30.8. Kultaranta Resortissa.

Tilaisuus koostui terveellisestä aamiaisesta, lyhyestä katsauksesta henkilöstöliikuntaan sekä 9 reikää golfista, jonka aikana oli myös erilaisia hyvinvointiin liittyviä tehtäviä. Päivä päätettiin sydäntäntävälliseen lounaaseen. Tilaisuuteen osallistui 32 henkilöä.

Tärkeä yhteistyökumppani käytännön työn tekemisessä henkilöstöliikunnassa on ollut ELO. Heidän kanssaan on yhdessä toteutettu eri toimenpiteitä koko LiikUn alueella sekä heidän asiakkailleen että myös muille yrityksille. Varsinais-Suomen Urheilugaalassa palkittiin vuoden 2018 työyhteisöliikuttajana Perkin Elmer, Wallac Oy.

Työpaikkaliikunnan verkosto

Työpaikkaliikunnan verkoston tavoitteena on lisätä työpaikkojen tuottavuutta hyvinvoinnin lisäämisellä. Keinoina ovat esimerkiksi hyvien käytäntöjen jakaminen ja suunnitelmallisen työpaikkaliikunnan edistäminen. Eri toimijoihin tutustumalla verkosto voi yhdessä ratkaista esiin tulevia haasteita.

Paikallinen verkosto on myös linkki valtakunnalliseen Liikkujan polku -verkoston henkilöstöliikuntaryhmään. Verkosto kokoontui viime vuonna kolme kertaa (14.2., 11.4. ja 5.9.) Osallistujia eri tilaisuuksissa oli noin 20 henkilöä ja verkoston tilaisuuksiin on osallistunut hr- henkilöstöä työyhteisöistä, palveluntuottajia ja asiantuntijoita. Verkostoon on kirjautunut kaikkiaan 50 eri työyhteisön edustajaa.

Työhyvinvoiva koulu -hanke

Työhyvinvoiva koulu -hanke oli Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa toteutettava kolmen vuoden (2016–2018) hanke. OKM:n rahoittamassa hankkeessa tavoitettiin opettajien hyvinvointiohjelman rakentamista.

Työhyvinvoiva koulu -hankkeen toiminta-ajatus on kannustaa opetustyötä tekeviä henkilöitä liikunnalliseen elämäntapaan ja antaa virikkeitä aktiivisempaan arkeen, jolla näin ollen tuetaan myös välillisesti lasten päivittäisen liikunnan lisäämistä Lounais-Suomen kouluissa. Hankekuntina olivat Satakunnasta Merikarvia ja Ulvila sekä Varsinais-Suomesta Mynämäki ja Vehmaa.

Hankkeen tavoitteena on saada nostettua työhyvinvointiohjelma/-suunnitelma pysyväksi toiminnaksi hankekuntien sivistystoimeen ja kouluihin. Tässä tärkeimpänä toimintana on ohjausryhmätyö. Jokaisessa hankkunnassa oli ohjausryhmä (perustettu 2016), jonka puheenjohtajana toimi sivistysjohtaja ja sihteerinä LiikUn terveystoiminnan kehittäjä Juha Koskelo (hankevastaava). Ohjausryhmään kuului myös henkilöstö-/hallintojohtaja, liikuntaviranomainen, rehtoreita tai koulujen liikuntavastaavia sekä työterveyshoitaja. Ryhmä kokoontui säännöllisesti ja suunnitteli toimintaa kunta- ja koulukohtaisesti. Osassa kunnista kokoontui myös ns. pienryhmä, johon kutsutaan sovittuun aiheeseen kuuluvat henkilöt.

Liikuntaryhmän / liikuntavastaavien tavoitteena oli tehdä henkilöstöliikunnan vuosisuunnitelma ja toteuttaa liikuntasuunnitelma. Liikuntaryhmä teki myös erilaisia toimintamalleja.

Seurantakuntotestaus järjestettiin loppuvuoden aikana kolmannen kerran. Palautteenannon yhteydessä annettiin henkilökohtaista liikunta- ja ravintoneuvontaa sekä annettiin materiaalia liikunnasta ja ravinnosta. Työterveyteen annettiin luvan antaneiden tiedot ja työterveyshoitajan kanssa katsottiin mahdolliset jatkotoimenpiteet.

Tiedotettiin hankkunnissa tehdyistä toimintamalleista ja kokemuksista alueemme muiden kuntien sivistystoimiin ja kouluihin eri tiedotusvälineillä sekä tilaisuuksissa.

Kolmen vuoden aikana saatiin paljon aikaan, mutta kunnan ja koulujen arki sekä aika- ja talousresurssit olivat haasteina toiminnalle. Toiminnan jatkotoimenpiteet siirrettiin kunnan tai koulun omalle työryhmälle.

Liikkujan polku -verkosto

LiikU on mukana valtakunnallisessa Liikkujan polku -verkostossa ja sen alatyöryhmissä. Verkostosta saaduilla ideoilla ja sen julkituomat yhteiset valinnat ovat olleet erittäin hyödyllisiä paikallisessa työssä.

Satakunnassa toimintaa jatkoi myös paikallinen Liikkujan polku -verkosto. Idea on ollut toimia maakunnassa vastaavalla tavalla kuin valtakunnallinen verkosto. Liikkujan polku Satakunta -työryhmän tarkoituksena on edistää liikunnan avulla maakunnan asukkaiden (aikuiset ja perheet) hyvinvointia sekä auttaa paikallistason yhteisöjen valmiutta suunnitella ja toteuttaa liikunnalla omille kohderyhmilleen matalan kynnyksen liikuntaa – toimia sillanrakentajana. Satakunnan verkostossa olivat vuonna 2017 mukana Ismo Läntinen (Valtion liikuntaneuvosto), Juha Koskelo (LiikU), Hanna Ruohola (SataKylät ry), Eetu Aaltonen (Merikarvian kunta), Janne Haarala (Hengitysliitto), Tapio Saarni (LiikU), Veera Farin (Hengitysliitto), Simo Järvinen (Porin Kiinteistönomistajain Keskusjärjestö ry) ja Sari Halonen (Porin seudun kansalaisopisto). Toiminta lopetettiin syksyllä ja jatkopäätös tehdään Jytryn toimintaohjeiden ja suunnitelmien mukaan.

Matalan kynnyksen liikuntatoiminnan verkostotapaa-misia järjestettiin Raumalla, Pomarkussa, Nakkilassa ja Porissa. KKI-Huittinen -työryhmä jatkoi myös toimintaansa. Työryhmissä on paikallisia järjestöjä, seuroja ja kunnan liikunta-, sekä terveyspuolen edustajia. Toiminnan tavoitteena on kehittää kunnan aikuisten terveysliikuntaa yhteistyössä. LiikU on ryhmissä mukana asiantuntijana. Tätä sanomaa on tuotu esille uutiskirjeissä ja muissa tiedotteissa medialle.

Liikunnan poikkihallinnollinen edistäminen ja liikunnan asema sosiaali- ja terveydenhuollossa

Sote liikuttaa! -hanke

Vuonna 2017 alkanut KKI-ohjelman (Kunnossa kaiken ikää -ohjelma) rahoittama kehittämishanke jatkui vuonna 2018. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa liikunnan asemaa terveydenhuollossa ja maakunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisen työssä. Sote liikuttaa! -hanke keskittyy vahvasti sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) rakenteiden muuttamiseen siten, että liikunta huomioidaan entistä vahvemmin päätöksenteossa.

Vuonna 2018 Sote liikuttaa! -hankkeen onnistumisia oli mm. sote-valmistelussa vaikuttaminen ja liikunnan palveluketjun toimintokuvaehdotuksen hyväksyminen sekä valtakunnallisen terveydenhuollon ammattilaisille tarkoitettun toimenpidekoodiluokituksen (OAB -koodit) uudistaminen liikuntaneuvonnan osalta.

Maakunnallisen mallin luomisessa hyödynnetään LiikUn aiempaa työtä liikunnan palveluketjun (LiPaKe) osalta. LiPaKe:n toimintamallissa korostuu terveydenhuollon ja liikunnan ammattilaisten (kuntien liikunta- ja vapaa-aikatoimi) sekä harrastetoimintaa järjestävien tahojen, kuten urheiluseurojen, muiden yhdistyksien sekä kansalaisopistojen yhteistyö.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimikunnan julkaisussa (31/2018) esitettiin LiPaKe -toiminnan olevan tilastollisesti vaikuttavaa ja leikkaavan sosiaali- ja terveydenhuollon kuluja. Valtioneuvoston selvityksen mukaan toiminnan avulla on onnistuttu ehkäisemään tyypin 2 diabeteksen syntyä merkittävästi. Selvitystulos on merkittävä, sillä diabetes on kallein yksittäinen sairaus ja aiheuttaa noin 15 % kaikista sote- kustannuksista. Lounais-Suomen osalta liikkumattomuuden arvioidaan aiheuttavan n. 728 miljoonan euron kustannusvaikutukset. Suomessa ei ole käytännön liikuntaneuvonnan toimintamallista saatu osoitettua aikaisemmin tilastollista vaikuttavuutta.

Liikunnan palveluketjun ensimmäisessä vaiheessa korostuu terveydenhuollon ammattilaisten rooli. Liikkumattomuuden puheeksi otto ja liikunnan liittäminen osaksi hoitosuunnitelmaa on vakiintunutta toimintaa jo 12 kunnan perusterveydenhuollossa. Liikuntaneuvonta on palveluketjun toinen vaihe. Liikuntaneuvonta on prosessi, jonka aikana liikuntaneuvonnan asiakasta tuetaan omaksumaan terveyden kannalta riittävän liikunnan säännöllisyys ja terveelliset ravitsemustottumukset.

Palveluketjun kolmannelta ja neljänneltä vaiheesta vastaavat kuntien liikunta- ja vapaa-aikatoimen henkilöstöt. Niissä liikuntaneuvonnan asiakkaille luodaan mahdollisuuksia liikkua matalankynnyksen harrasteryhmissä ja löytää itselleen mieluisa tapa harrastaa liikuntaa.

Vuonna 2018 LiikU tuotti liikuntaneuvontapalvelun kuudelle kunnalle ostopalveluna. Ostopalveluna liikuntaneuvontaa tuottivat Naantali sekä perusturvakuntayhtymä Akselin jäsenkunnat Masku, Mynämäki ja Nousiainen sekä Paimio-Sauvo kansanterveyskuntayhtymä. Liikuntaneuvojana em. kunnissa on toiminut LiikUn työntekijä Inga Luotonen 22.11.2018 asti ja Merike Ojala 26.11.2018 alkaen.

Maakunnallinen sote-vaikuttaminen

LiikU on ollut vuonna 2018 mukana molempien maakuntien (Satakunnan ja Varsinais-Suomen) maakunnallisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmissä. HYTE-ryhmät valmistelevat ja työstävät mm. alueellisen hyvinvointikertomuksen, toimivat yhteistyössä kuntien hyvinvointikoordinaattoriverkoston kanssa sekä ovat laatimassa sote-järjestämissuunnitelmaa.

LiPaKe
Liikunnan palveluketju

LiPaKe toiminnan laajentuminen Lounais-Suomessa ja VESOTE

Suomen hallituksen kärkihanke, VESOTE (vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuollossa poikkiallisesti), on 10 sairaanhoitopiiriä koskeva hanke jonka hallinnoinnista vastaa UKK-instituutti. Hankkeessa ovat mukana Varsinais-Suomen sekä Satakunnan sairaanhoitopiirit. Hankkeen tavoitteena on tukea elintapaohjausta, elintapojen puheeksi ottoa sekä liikunnan, ravitsemuksen ja unen merkityksen korostamista sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön keskuudessa osana potilastyötä.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on vuonna 2018 ostanut LiikU:ta asiantuntijapalveluna työaikaa (noin 0,4 htv). Asiantuntijapalvelun ostopalvelu koskee LiikUn osalta liikunnan palveluketjujen rakentamista sekä terveydenhuollon henkilöstön koulutuksen suunnittelua ja toteuttamista liikunnan osalta.

LiikUn aloitteesta LiPaKe-toimintamalli on laajentunut Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Yhteistyötä laajentumisessa on tehty hallituksen kärkihankkeen, VESOTE -hankkeen, kanssa.

Vuoteen 2018 mennessä LiPaKe on otettu käyttöön Paimiossa, Sauvossa, Naantalissa, Maskussa, Mynämäellä, Nousiaisissa, Kemiönsaarella, Liedossa, Marttilassa, Loimaalla, Aurassa, Pöytyällä, Huittisissa, Harjavallassa, Kokemäellä, Nakkilassa, Paraisilla, Raisiossa ja Ruskolalla. Lisäksi Uusikaupunki on tehnyt päätöksen LiPaKen käyttöönotosta ja rakentamisesta.

Liikkujan Apteekki

Liikkujan Apteekki on Suomen Apteekkariliiton, Hengitysliiton, KKI -ohjelman ja liikunnan aluejärjestöjen toteuttama ohjelma. Tavoitteena on edistää liikunnan puheeksi ottoa osana apteekkien asiakaspalvelua. Vuonna 2012 LiikUn alueella pilotoitu toimintamalli on levinnyt Suomessa jo 200 apteekkiin.

LiikU on tarjonnut liikkujan apteekkeille palveluja ja tehnyt heidän kanssa yhteistyössä esimerkiksi mittauspäiviä. LiikUn alueella Liikkujan apteekkeja on 21 kappaletta.

Arki- ja hyötyliikunnan edistäminen

Arki- ja hyötyliikunnan edistäminen on tärkeä tehtävä yhteiskunnassamme, jossa modernin elämäme haasteita ovat liikunnallinen passiivisuus ja liiallinen istuminen. Olemme edistäneet arki- ja hyötyliikuntaa eri yhteyksissä laajasti. Valon kanssa yhteistyössä markkinomme työyhteisöille Aktiivinen arki-työpajaa, jossa arjen aktiivisuutta edistetään työpajan tuotosten kanssa. Näitä työpajoja pidettiin vuoden aikana neljä.

European Meeting of Companysport

LiikU on partnerikumppanina mukana European Meeting of Companysport (EMoCS) -hankkeessa. Hankeaika on 2018–2019. Hankkeen partnereina on mm. Ranska, Italia, Belgia, Slovenia ja Espanja. Erasmus+ rahoitteisessa hanketoiminnassa levitetään mm. työpaikkaliikunnan hyviä käytäntöjä.

Työryhmät

Valtakunnalliset ryhmät

- Liikunnan aluejärjestöjen johtoryhmä: Jukka Läärä
- Liikkuva työpaikka – hanke ohjausryhmä: Jukka Läärä
- Liikuntaneuvonnan valtakunnallinen foorumi: Tino-Taneli Tantt

Maakunnalliset ryhmät

- Varsinais-Suomen liiton Järjestöyhteistyöryhmä, suunnittelu ryhmä: Jukka Läärä
- KIMPASSA – ALLIHOPA Varsinais-Suomen SOTE- ja maku muutosorganisaation hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä: Tino-Taneli Tantt
- Sote- ja maku valmistelun liikunnan palveluketjutöryhmä: pj. Tino-Taneli Tantt

- VESOTE, Varsinais-Suomi ohjausryhmä: Tino-Taneli Tantt
- Hyte Satakunta työryhmä, alatyöryhmä: Juha Koskelo
- VESOTE, Satakunnan ohjausryhmä: Juha Koskelo
- Sata Lipake työryhmä: Juha Koskelo
- Satakunnan Järjestöyhteistyöryhmä JYTRY: Juha Koskelo ja Tapio Saarni
- Jytryn toimintaohje työryhmä: Juha Koskelo
- Liikkujan Polku Satakunta -työryhmä: Juha Koskelo ja Tapio Saarni
- Liikkuva Huittinen KKI-toiminnan ohjausryhmä: Juha Koskelo
- Pomarkun Silta kuntoon liikuntahankkeen ohjausryhmä: Juha Koskelo
- Nakkilan Kuperkeikkaa läpi elämän-hankkeen ohjausryhmä: Juha Koskelo
- Poriliikkuu-hankkeen ohjausryhmä: Juha Koskelo
- Rauman terveysliikuntaverkosto, asiantuntija: Juha Koskelo

Oto-toimijat/Kouluttajat

Hillgren Marika, Palkén Pauliina, Ketola Hannu, Koskela Raimo, Kylä-Lassila Sofia, Mäkeläinen Leena, Luotonen Inga, Kivelä Harri, Valkama Mika, Mannila Minna ja Susanna Karvinen

LiikU oli mukana hankkeen I. työpaikkaliikuntakongressissa Pariisissa 27.9.2018. Kuva: European Meeting of Companysport avaustilaisuudesta

Liikuntaneuvonnan
vaikuttavuus nyt ja
tulevaisuudessa

Tino-Taneli Tantt
Terveysliikunnan kehittäjä
Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry

LiikU

Liikunta elämäntavaksi!

Elinvoimainen seuratoiminta

LiikUn toimialue kattaa 44 kuntaa, ja niissä LiikU tarjoaa palveluita yli 1 000:lle liikunta- ja urheiluseuralle. Em. seuroista yli 200 on LiikUn jäseniä, jotka saavat 60 euron jäsenmaksua vastaan seuraavia palveluja:

- koulutusseteleitä, joilla voi maksaa LiikUn järjestämiä koulutuksia
- mahdollisuuden palkita ansioituneita seuratyöntekijöitä LiikUn ansiomerkeillä
- jäsenpostin, jossa kerrotaan kulloinkin ajankohtaisista asioista, kuten koulutuksista, tapahtumista ja hankkeista
- tilaisuuden vaikuttaa alueen asioihin ja saada tuoretta tietoa LiikUn vuosikokouksissa
- mahdollisuuden palkita Vuoden seuratyöntekijä maakunnallisessa urheilugaalassa
- etulyöntiaseman erilaisissa hankkeissa; osa hankkeista kohdistuu vain jäsenseuroihin.

LiikUn seuratoiminnan palveluista vastasi pääosin urheilutoiminnan yksikkö kahden työntekijän voimin. Suurin muutos vuoden 2018 aikana seurayksikön toiminnassa oli pitkäaikaisen seurakehittäjän Tapio Saarinen eläkkeelle siirtyminen.

LiikUn seuratoiminnan tukemiseen liittyvät strategiset valinnat pohjautuvat valtakunnallisiin seurakehittämisen tavoitteisiin. Olympiakomitea ja alueet ovat tehneet yhteisen lupauksen koskien elinvoimaista seuratoimintaa. ”Huolehdimme siitä, että seurat näkevät toimintaympäristön muutokset ja elävät ajassa. Seurat ovat innostavia ja inspiroivia yhteisöjä, joihin kaikki ovat tervetulleita. Seuroilla on osaamista ja toimintaedellytyksiä lisätä liikettä ja rakentaa urheilijan polkua”. Tämän yhteisen valinnan keskiössä on kaksi isompaa kokonaisuutta, seuratoiminnan peruspalvelujen tuottaminen kattavasti koko valtakunnan alueella sekä Tähtiseuratoiminnan edistäminen ja tukitoimet.

Seuratoiminnan peruspalvelut

Olympiakomitea on yhteistyössä liikunnan aluejärjestöjen kanssa tuottanut palvelukokonaisuuden liikunta- ja urheiluseuroille.

- Seurajohdon ja seuratoimijoiden koulutukset
- VOK -koulutukset ohjaajille ja valmentajille

- Varainhankintakeinoja urheiluseuroille
- Oman seuran analyysi sekä muut seurajohtamisen ja hallinnon sähköiset työkalut

Seuratoiminnan hallinnosta vastaaville oli vuonna 2018 tarjolla paljon erilaista koulutusta, seurakäyntejä, kehittämisprosesseja ja hyvän hallinnon työkaluja. Keskeisenä teemana oli kehittää seurajohdon osaamista ja saada seurojen hallinto toimimaan yhdistyslain mukaan. LiikU toteutti mm. seuraavia koulutussisältöjä seurajohdolle: Hyvän seuran hallinto, Hyvän seuran verotus, Hyvän seuran viestintä, Yhteisöllisyys ja ihmisten johtaminen hyvässä seurassa ja Urheilun johtaminen hyvässä seurassa.

Valmentajakoulutuksen osalta LiikU auttaa alueellaan valmentajia löytämään oman koulutuspolkunsu. LiikU tarjoaa valmentajille pääosin I-tason koulutuksia, tehden yhteistyötä useiden eri lajien ja kuntien kanssa pääosin tilausten pohjalta. Kokeneemmille valmentajille järjestettiin täydennyskoulutusta eri teemoilla, kuten valmennus, johtaminen, urheilijan terveys sekä vammojen ennaltaehkäisy. Näiden koulutusten toteuttamisessa tehtiin tiivistä yhteistyötä muun muassa Suomen Valmentajat ry:n ja Mehiläinen NEOn kanssa. Muilta osin LiikU viesti seuroille mm. varainhankinnan mahdollisuuksista ja seuratoiminnan sähköisistä työkaluista.

Kouluttajina eri tilaisuuksissa ovat toimineet: Kari Ekman, Kari Tuominen, Mika Valkama, Mika Mikola, Markku Gardin, Olli Ceder, Olli Jalamo, Petteri Lahti, Teppo Laine, Karita Toivonen, Rainer Anttila, Juha Koskelo, Salme Pihlajamaa, Erik Piispa ja Mika Saari.

Tähtiseuratoiminta

Tähtiseura-ohjelma on Olympiakomitean, lajiliittojen ja aluejärjestöjen laatuohjelma, joka kehittää ja tukee suomalaisen urheilun keskeistä vahvuutta eli seuratoimintaa. Tähtiseurassa jokainen voi urheilla ja liikkua omalla tasollaan ja kohti omia tavoitteitaan yhä suuremman taustatuen avulla. Tähtimerkki on myös lu-

paus laadusta nykyisille ja uusille jäsenille sekä heidän lähipiirilleen ja tukijoille. Tähtiseura vastaa erilaisten liikkujien tarpeisiin, mutta tarjoaa myös alustan kehityä huippu-urheilijaksi. Tähtimerkki on tunnus urheiluseuralle, joka täyttää määritetyt laatutekijät kohderyhmänsä osalta. Osa-alueita on kolme: lapset ja nuoret, aikuiset sekä huippu-urheilijat.

LiikU on innostanut seuroja hakeutumaan Tähtiprosessiin ja on auttanut seuroja kehittämään toimintaansa laatuvaatimusten mukaisiksi. LiikU on ollut mukana vuonna 2018 toteuttamassa auditointeja yhdessä lajiliittojen edustajien kanssa Lounais-Suomen alueella. Auditointi arvioi seuran toiminnan tasoa ja antaa samalla suuntaa tarvittavista kehitystoimista.

Verkostotyö ja vuorovaikutus seurojen päätoimisten kanssa

LiikUn toimialueen seuroissa on tällä hetkellä noin 200 päätoimista tai osa-aikaista palkallista seuratoimijaa, jotka auttavat vapaaehtoisia toteuttamaan ja kehittämään seuransa toimintaa. LiikU järjesti toimintavuoden aikana ko. kohderyhmälle verkostotapaamisia. Näiden tapaamisten tavoite on saada päätoimiset tutustumaan toisiinsa, vaihtamaan kokemuksia ja vaikuttamaan oman jaksamisen lisäämiseen. Lisäksi päätoimisille järjestettiin koulutustapahtumia.

Lajiyhteistyöllä seuratoiminnan kehittämistä

LiikUn alueella toimii usean eri lajin aluepäälliköitä, jotka edistävät seuratoimintaa omassa lajissaan. LiikU on koonnut lajivastaavista seuratoimintaryhmän, johon kuuluivat Reijo Hakorinta, Hanna Kanasuo, Janne Koivisto, Mika Mikola, Heikki Suutala, Mika Tyrkkö, Sami Rintamaa, Tiina Koivisto, Riikka Visa, Maija Viljanen, Tapio Saarni, Jukka Pelkonen ja Sari Virtala. Työryhmän tehtävänä oli lajiliitto- ja seuratoiminnan yhteistyön lisääminen. Toimintatapana olivat verkostotapaamiset, joissa vaihdettiin hyviä toimintatapoja, kehitettiin seurakäyntejä, jaettiin eri koulutusmateriaaleja ja suunniteltiin seuratuon hakemusprosessia yhä paremmaksi LiikU alueella. LiikUn seurakehittäjä vieraili liittojen seuratilaisuuksissa.

Lajiliittoyhteistyössä jatkettiin sopimusta Suomen Golfliiton kanssa. Tällä sopimuksella Jukka Pelkonen toimi yhtenä SGL:n neljästä nuorisotoiminnan seurakehittäjästä. Hän oli mukana auttamassa kymmentä golfseuraa laatusuraprosessin toteuttamisessa. Lisäksi toiminta kattoi seurakehittämisen työryhmän tehtäviä.

Kuntayhteistyöllä osaamisen lisääminen

Liikunnan aluejärjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa. Vuona 2018 alueet asettivat yhteiseksi painopistealueeksi kunnissa toimivien seuraparlamenttien tukitoimet sekä uusien seuraparlamenttien synnyttämisen. LiikU on ollut aktiivinen toimija Lounais-Suomessa ja se osallistuu alueen kaikkien parlamenttien toimintaan asiantuntijaroolissa. LiikUn aloitteesta vuoden 2018 aikana käynnistyi mm. Porin seuraparlamentin toiminta.

LiikU on tehnyt viime vuosina valtakunnallisestikin merkittävää yhteistyötä kuntien kanssa maksuttomien koulutusten järjestämiseksi seuroille. Kuntien liikunta-toimet ovat huomanneet, että seuratoimijoiden osaamisen lisäämisellä on liikuntaolosuhteiden parantamisen jälkeen merkittävin vaikutus kuntalaisten liikuttamisessa. Toimintatavaksi on muodostunut, että kootaan lähellä olevia kuntaryppäitä yhteen ja suunnitellaan heidän kanssaan sopivia koulutuksia sen alueen seuroille. Näin saadaan tarpeeksi koulutuksiin osanottajia ja kustannukset pysyvät kohtuullisina. Vuoden lopussa aloitettiin Porin seuraparlamentin perustaminen ja prosessi jatkuu 2018. Kuntien vapaa-ajanviranhaltijoille järjestettiin laivaseminaari ja Kuntien reittipäivät sekä lisäksi oli alueellisia neuvottelupäiviä.

Porin seuraparlamentin jäsenet.

Seuratukiprosessin toteuttaminen

Seuratuki on Veikkausvoittorahoista myönnettävä avustus, joka on tarkoitettu urheilu- ja liikuntaseurojen toiminnan kehittämiseen sekä uusien toimintojen aloittamiseen. LiikUn rooli prosessissa oli auttaa seuroja kehittämään toimintaansa sekä viestiä tuesta seuroille. LiikU järjesti seuroille infotilaisuuksia, hankesparrausta, tutorointia ja koulutuksia. LiikU antoi lajiliittojen lisäksi kaikista alueensa hakemuksista lausunnot. Hakemuksia alueelle tuli yhteensä 107 kpl, ja sparrausta annettiin n. 70 seuralle. Seuratukeen liittyviä tukipalveluja tehtiin tiiviissä yhteistyössä alueen lajyksiköiden kanssa. Seuratukeen liittyy myös uusi sähköinen hakujärjestelmä suomisport.fi, jonka käyttöön LiikU ohjeisti seuroja.

Urheiluakatemiatoimintaan ja urheilun verkostotyöhön osallistuminen

Urheiluakatemiaverkosto on urheilijan polun perustukiratkaisu, jonka kautta urheilu ja opiskelu yhdistyvät ja urheilijalle on tarjolla osaava valmennus helposti saatavilla olevissa olosuhteissa. Yksinkertaistettu tavoite on urheilijan päivittäisharjoittelun parantuminen. Urheiluakatemiaverkostossa on polun kaikissa vaiheissa olevia urheilijoita, valmentajia ja asiantuntijoita, joiden osaamista kehitetään sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti. Lounaisella alueella toimii kaksi akatemiaa, Turun Seudun Urheiluakatemia ja SSA Satakunnan urheiluakatemia.

Vuonna 2018 LiikU kehittämispäällikkö Jukka Pelkonen toimi SSA:n koordinaattorina vastaten mm. seurayhteistyöstä, akatemian tukipalveluiden organisoinnista, valmentajaverkostojen toiminnasta, seura- ja oppilaitoskumppanuuksista sekä valtakunnallisen huippu-urheiluverkoston toimenpiteiden jalkauttamisesta yhteistyössä SSA valmennuspäällikkö Jari Mäkelän kanssa. Turun Seudun Urheiluakatemiaa kanssa tehdään yhteistyötä mm. valmentajaverkoston ja seutukunnallisen urheilun kehittämistyön osalta. Pasi Koski ja Jari Haapanen kuuluvat TSUA:n johtoryhmään ja akatemian koordinaattori Mika Korpela osallistuu LiikUn toimistopalaveriin.

Maksuttomat seurakoulutukset Turun seudulla

Turun seutukunnan 12 kunnan liikuntapalveluiden sekä LiikUn yhteistyönä toteutettiin seura- ja yhdistystoimijoille 16 maksutonta liikunnan täydennyskoulutusta harrastetoiminnan ohjaajille, seuravalmentajille sekä seuran johdolle.

Valtakunnallisella tasolla toimii useita verkostoja, joiden toimintaan LiikU osallistui aktiivisella panoksella, muun muassa huippu-urheiluverkosto, urheiluakatemiaverkosto ja seurakehittäjäverkosto. LiikUn edustajina toimivat Jukka Pelkonen ja Tapio Saarni.

Vaikuttamista ja viestintää urheilutoiminnan alueelta

LiikU viesti urheilu- ja seuratoimintaa koskevista ajankohtaisista asioista oman uutiskirjeen välityksellä. Uutiskirje ilmestyi jäsenrekisterissä oleville seuratoimijoille kuusi kertaa vuodessa. Uutiskirje sisälsi tietoa ajankohtaisista seuroja koskevista teemoista, koulutuksista ja tuista. Uutiskirjeiden lisäksi koulutuksia ja tapahtumia markkinoitiin LiikUn nettisivuilla, somessa ja suorilla sähköpostilähetyksillä.

Respect -palkitseminen

Toimintavuonna 2018 LiikUn järjestämät maakunnalliset urheilugaalat Porissa ja Turussa olivat merkittävimmät liikunnan ja urheilun palkitsemistapahtumat Lounais-Suomessa. Maakunnallisten Urheilugaalojen tavoitteena oli kehittää kiitoskulttuuria urheilussa ja nostaa urheilun arvoa ja arvostusta. Viihteellisten iltojen aikana palkittiin mm. maakuntien parhaat urheilijat ja kuntien nimeämät seuratyöntekijät. Tapahtumiin osallistui yli 1 300 urheiluvaikuttajaa, huippu-urheilijaa ja seuratoimijaa. Gaaloja toteutettiin yhteistyössä Porin, Rauman ja Turun urheilutoimittajien kerhojen kanssa. Merkittäviä gaalakumppaneita olivat lisäksi Porin ja Turun kaupungit, maakuntaliitot sekä lukuisat maakunnalliset yritysyritysyhteistyökumppanit.

Tapio Saarni eläköityi ansiokkaasti golfkurssilahjakortin saattelemana.

Varsinais-Suomen Hall of Fame kunnia Galleriaan nimettiin seitsemän uutta jäsentä: Jarkko Nieminen, Saku Koivu, Juhani ”Juuso” Wahlsten, Pertti Karppinen, Liisa Peltola, Jarno Saarinen (kuvassa Soile Karne) ja Voitto Hellsten (kuvassa Milla Larjasmaa).

Vuoden Lämpimurto-palkinnon saavuttanut Titta Keinänen tavoittelee olympiapaikkaa karatessa. Kuva Satakunnan Urheilugaalasta.

Porin Pesäkarhut olivat ehdokkaana valtakunnallisessa gaalassa Vuoden urheiluseuraksi.

Toimistot ja toimihenkilöt

Turun toimiston osalta saatiin päätökseen pohdinnassa ollut toimistotilojen muuttaminen tarvetta paremmin palvelevaksi. Asia ratkesi kun Kansallisyhtiöt ostivat koko toimitalon ja heidän aloitteesta talon toimitiloja ryhtyttiin kehittämään. Syyskuun ensimmäisestä päivästä lukien LiikUn toimisto on toiminut samassa talossa ja kerroksessa, mutta osoite ja sisäänkäynti muuttuivat osoitteeseen Humalistonkatu 6. Uusittuun tilaan muuttivat kaikki tahot, jotka olivat yhteisissä tiloissa toimineet aikaisemminkin yhteisessä toimistossa.

Turun toimisto

Blomroos Anna
 Eränen Susanna
 Haapanen Jari
 Kaikkonen Anne
 Läärä Jukka
 Luotonen Inga (21.11. asti)
 Oittinen Anu
 Ojala Merike (äitiyslomalla 3.11. asti)
 Peltola Mari
 Pitkänen Hanna
 Tanttua Tino-Taneli
 Toivonen Karita
 Virtala Sari
 Virtanen Teija (1.8. alkaen)

Porin toimisto

Koskelo Juha
 Laaksonen Sari
 Pelkonen Jukka
 Saarni Tapio (31.10. asti)
 Virtala Jurkka
 Virtanen Juha (31.5. asti)
 Setälä Elina (1.5. alkaen)

LiikUn toimistoissa osoitteissa Yliopistonkatu 31 (31.8. asti) ja Humalistonkatu 6. (1.9. alkaen), Turku ja Porissa osoitteessa Pohjoisranta II D. toimivat alla olevat lajiliittojen tai niiden alueyksiköiden tai muiden liikuntajärjestöjen vakinaiset toimihenkilöt.

Lisäksi toimistoissa on työskennellyt lyhytaikaisia, määräaikaisia työntekijöitä sekä eri oppilaitosten harjoittelijoita ja työharjoittelijoita LiikUn ja muiden järjestöjen tehtävissä.

Turku

Lehtonen Vesa	Suomen Jääkiekkoliitto ry
Suutala Heikki	Suomen Jääkiekkoliitto ry
Paalasmaa Lauri	Suomen Luisteluliitto ry
Jäppilä Mari	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Kattelus Sami	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Koivuniemi Jouni	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Kervinen Ari	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Nummijoki Tommi	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Tommila Leo	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Koivisto Tiina	Suomen Salibandyliitto ry
Alastalo Eetu	Suomen Salibandyliitto ry (äitiysloman sijainen 14.5. asti)
Bergström Sanna	Suomen Salibandyliitto ry (äitiyslomalla 31.5. asti)
Ketolainen Mari	Suomen Salibandyliitto ry (äitiysloman sijainen 30.4. asti)
Lyytikkä Hannele	Suomen Voimisteluliitto ry
Murtonen Satu	Suomen Voimisteluliitto ry
Kamppila Kimmo	TUL:n Varsinais-Suomen piiri ry
Mikola Satu	Suomen Pesäpalloliitto ry
Oksanen Juha	Varsinais-Suomen Yleisurheilu ry
Mäkinen Virpi	Soveltava Liikunta ry (31.3. asti)

Pori

Ojala Eija	Suomen Voimisteluliitto ry
Viljanen Maija	Suomen Pesäpalloliitto ry
Haanpää Jarno	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Koivisto Janne	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Nevanranta Tarja	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry
Virtanen Ilkka	Suomen Palloliiton Länsi-Suomen piiri ry

Tilinpäätös 2018

VARSINAINEN TOIMINTA	TILINPÄÄTÖS	BUDJETTI	TILINPÄÄTÖS
	1.1.-31.12.2018	2018	1.1.-31.12.2017
<u>TUOTOT</u>			
osanottomaksut	896047,09	835450	863232,85
pääsylipputulot	0		0
muut tuotot	54109,96	165000	167929,29
erityisavustukset	276313,56	332200	360379
TUOTOT YHTEENSÄ	1226470,61	1332650	1391541,14
<u>KULUT</u>			
palkat ja palkkiot	760971,22	838000	744338,3
henkilöstösivukulut	182178,76	179000	179688,21
henkilöstökulut yhteensä	943149,98	1017000	924026,51
vuokra- ja vastikekulut	152016,79	237000	253288,37
Poistot	461,84	0	615,79
<u>Muut kulut</u>			
ostopalvelut	497398,31	531350	494003,24
matka- ja majoituskulut	63266,7	62000	62995,71
materiaalikulut	95245,93	67200	99291,49
muut toimintakulut	127033,42	115000	145516,43
muut kulut yhteensä	782944,36	775550	801806,87
KULUT YHTEENSÄ	1878572,97	2029550	1979737,54
Varsinaisen toiminnan kulujäämä	652102,36	696900	588196,40
<u>Varainhankinta</u>			
Varainhankinnan tuotot	143602,79	83000	115460,91
Varainhankinnan kulut	28264,96	18000	26494,98
Varainhankinta yhteensä	115337,83	65000	88965,93
Sijoitustuotot	2437,5	4000	4293,91
Rahoituskulut	3440,34		302,6
Satunnaiset kulut			
Avustustuotot	582500	627900	577000
Tilikauden tulos ali-/ylijäämä	44732,63	0	81760,84
Tulot yhteensä	1955010,9	2047550	2088295,96
Kulut yhteensä	1910278,27	2047550	2006535,12

LOUNAIS-SUOMEN LIIKUNTA JA URHEILU RY

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
KONEET JA KALUSTO	1385,53	1847,32
OSAKKEET JA OSUUDET		
Osakkeet ja osuudet	8467,67	8467,67
PYSYVÄT VASTAAVAT		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MUUT SAAMISET		
Ennakkomaksut	9893,11	15252,26
Vuokravakuudet	8100	8100
Muut Saamiset	17993,11	23352,26
SIIRTOSAAMISET	50361,15	90375,35
LYHYTAIKAISET SAAMISET	68354,26	113727,61
RAHAT JA PANKKISAAMISET	538844,34	544301,12
Vaihtuvat vastaavat	607198,6	658028,73
VASTAAVAA	617051,8	668343,77
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Edellisten vuosien ylijäämä	356016,85	274256,32
Tilikauden ali-/ylijäämä	44732,63	81760,53
OMA PÄÄOMA	400749,48	356016,85
VIERAS PÄÄOMA		
SAADUT ENNAKOT	71312,27	149456,21
LYHYTAIKAINEN		
Lakis.vak.velka		
Muut lyhytaikaiset velat	14160,63	14118,49
SIIRTOVELAT		
Muut siirtovelat		
Siirtovelat	130829,42	148752,22
LYHYTAIKAINEN	216302,32	312326,92
VASTATTAVAA	617051,8	668343,77

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n (y-tunnus 0917622-1) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia yhdistyksestä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyysriskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhdistyksen sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, liitetiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Turku 22.3.2019

Toni Koivu
HT-tilintarkastaja

Linnankatu 50 A
20100 TURKU

Veikko Kokkonen
HT-tilintarkastaja

Lehtiniementie 28
21600 Parainen

Liikkuva lapsuus koulutukset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksen koulutukset ja tilaisuudet	Tilaisuudet	Osallistujia	Kouluttajatilaisuudet	Tilaisuudet	Osallistujia
Havainnoista liikkeeksi - lasten motoristen taitojen havainnointi	3	70	Kouluttajakoulutus - tilaisuudet	3	41
Ilo kasvaa liikkuen - ohjelman edistämistilaisuus	18	37	Valtakunnalliset kouluttajatilaisuudet	1	6
Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä - varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset käytäntöön	5	92	yhteensä	4	47
Lapsen motorinen kehitys	3	66	Muut tilaisuudet ja koulutukset	Tilaisuudet	Osallistujia
Lastentanssin avaimet	2	42	Kesis liikuntaleiriohjaajien järjestyksenvalvojakoulutus	1	13
Liikkuva lapsi varhaiskasvatuksessa - työpajat	35	601	Liikuntaleikkikoulu ohjaajakoulutukset	3	40
Nassikkapaini	1	24	Lisää harrastamisen mahdollisuuksia - tilaisuudet	12	182
Pienet askeleet perehdytys - koulutukset	7	175	Lisää päivittäistä liikettä ja lasten liikunnan ohjaaminen	1	13
Pienten lasten pihaleikit	1	16	Osaamisen lisääminen - tilaisuus	1	10
Toiminnallinen oppiminen varhaiskasvatuksessa	4	63	Toiminnalliset menetelmät	1	10
Vanhempainilta luennot	5	310	Yhdistyksen talouden perusteet	1	16
Varhaiskasvattajien liikuntaseminaarit	2	175	Yhdistystoiminnan perusteet	1	13
Varhaiskasvatuksen hankesparraus - tilaisuudet	4	4	yhteensä	21	297
Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus	2	90			
Varhaiskasvatuksen liikunnan edistämisen verkostotapaamiset	8	76			
Varhaiskasvatuksen liikuntatapahtumat	4	850			
Varhaiskasvatuksen päivittäisen liikkumisen kehittämiskoulutukset esimiehille	3	43			
Varhaiskasvatuksen sparraukset	4	51			
Varhaiskasvatuksen vanhempainillat	5	310			
Vekaravipellys - liikuntaa alle 3-vuotiaille	3	55			
yhteensä	119	3150			

Liikkuva lapsuus koulutukset ja tapahtumat

Koulu-yhteisön koulutukset	Tilaisuudet	Osallistujia	Muut koulu-yhteisön tilaisuudet	Tilaisuudet	Osallistujia
Ideahetki liikuntatunteihin	1	9	Liikkuva koulu mentoroinnit	42	323
Jonot mataliksi - koulutukset	3	51	Liikkuva koulu verkostotilaisuudet	5	125
Lautapelit liikunnaksi	3	45	Lounais-Suomen Liikkuva koulu alueseminaari	1	258
Leikitellen luistimilla	2	24	Opettajien välkkäri kouluttajakoulutus	1	19
Liikkujaksi - innosta vähän liikkuvat onnistumaan	2	52	Perinteinen Helatorstain iltapäivätoiminnan ohjaajien koulutuspäivä	1	150
Liikkuva iltapäiväkoulutus - lisää päivittäistä liikettä	2	18	Toiminnallinen vanhempainilta	19	2881
Liikkuva koulu työpajat	36	658	yhteensä	69	3756
Liikkuva koulu työpajat 2.0.	22	322	Nuorten koulutukset	Tilaisuudet	Osallistujia
Seikkailuliikunta	1	20	Järkkää tapahtuma - koulutukset	4	69
Toiminnallinen oppiminen	36	606	Lasten liikunnan ohjaajakoulutukset	2	119
Toiminnallisen oppimisen - työpajat	2	45	Sporttari - koulutukset	6	114
Yhtenäiskoulun Toiminnallinen oppiminen	2	41	Väykkäri - koulutukset	64	1227
Yläkoulun Toiminnallinen oppiminen	13	224	Yläkoulun tapahtumat	2	566
yhteensä	125	2115	yhteensä	78	2095

Leirit ja liikuntatapahtumat

Leirit ja liikuntatapahtumat	Tilaisuudet	Osanottajia	Ohjaajia	Lajeja
Kesis - koulukiertue	13	3531	40	10
Kesis - liikuntaleiri	16	372	120	30
Koulujen seikkailu - ja liikuntapäivät	9	1205	35	36
Mini-Pitkis liikuntapäivät	2	101	45	62
Nuorisajohtajaleirit	3	150	12	28
Perheleirit	5	264	22	26
Pitkis - Sporttivaunu + muut tapahtumat	12	2234	36	60
Pitkis - Sport liikuntaleiri	48	1534	250	69
Perhepäivät	4	310	32	24
Sporttikiertueet Satakunta	10	1969	58	6
yhteensä	122	11670	650	351
Leiriohjaajien Kiitos - tilaisuudet	2	64	4	6
Leiriohjaajakoulutukset	6	443	21	10
Nuorisajohtajien jatkokoulutuspäivät	2	13	6	14
yhteensä	10	520	31	30

Tilasto: Aikuisten harrasteliikunta

Kampanjat ja tapahtumat	Tilaisuudet	Osallistujia
Kuntien välinen haastepyöräily	1	22300
Liikkujan Apteekki tapahtumat	3	116
Kunnon Eväät –tapahtumat	1	219
Suomimies seikkailee—testikiertue	6	1218
Mestariliikkuja- ja kisälliliikkujakampanja	1	33
Matka hyvään kuntoon kiertue	1	448
Muut yleisötapahtumat	47	7731
Testaukset yleisötapahtumissa	31	1766
Työhyvinvoiva koulu –hanke	13	94
yhteensä	104	33925
Koulutukset	Tilaisuudet	Osallistujia
Liikunnan palveluketjujen kehittäminen sote-yhteistyöllä	64	512
Liikuttajatutkinnon moduulit	3	76
LiikUn koulutustilaisuudet ja luennot	16	847
Muut koulutustilaisuudet	8	640
Yhdistysvierailut ja –neuvottelut	3	24
Koulutukset yhteensä	94	2099
Yrityskohtaiset kuntotestaukset	17	695
Yritysten liikuntapäivät	24	1900
Yrityksen liikunnanohjaus	4	58
Työpaikkaliikunnan verkosto	3	54
Yritysliikuntatapahtumat yhteensä	48	2707
yhteensä	246	38731

Tilasto: Seura- ja urheilutoiminta

Koulutukset	Tilaisuudet	Osallistujia	Koulutukset	Tilaisuudet	Osallistujia
Ensiapu –koulutus	1	7	Tuotteistamisesta kilpailuetua ja uusia harrastajia	1	21
Eroon virheistä	2	38	Tytöt ja naiset urheilijoina	1	19
Fyysinen valmennus / testitoiminta	3	136	Tähtiseurakoulutus	2	10
Harjoittelun suunnittelu ja arviointi	1	10	Urheiluseura taloushallinto	3	101
Huoltajakoulutus	2	36	Urheiluseuran verotus	1	36
Herkkyyskausien huomiointi harjoittelussa	2	16	Urheilusponsorointi	1	44
Hyvän seuran hallinto	1	13	Valmentajaklinikka	1	21
Joukkueenjohtajakoulutus	2	23	Viestitä tehokkaasti	1	14
Innosta nuoria seuratoimintaan	1	10	yhteensä	59	1385
Kestävyyskunto ja lihashuolto	1	14	Koulutukset	Tilaisuudet	Osallistujia
Koulutusilta ohjaajille ja valmentajille	2	111	Akatemiatapaaminen	3	27
Kuntien viranhaltijakoulutus	1	14	Lajitapaaminen	2	12
Laatuseurainfo	1	4	Respect tilaisuus	2	84
Lasten ja nuorten hyvä harjoittelu	1	18	Seuran tulevaisuus	3	44
Lasten liikunnan ohjaajakoulutus	4	63	Seuraparlamentti	8	119
Liikuntaleikkikoulu seurat	2	19	Seuratoiminnan kehittäminen/ seurakäynnit	51	398
Mentaalivalmennus	2	28	Seuratutorointi	2	3
Monipuolinen harjoittelu	1	28	Tähtiseura auditointi	10	70
Nappaa mukaan	1	14	TJ-klubitapaaminen	2	18
Oppiminen ja opettaminen	2	21	Urheilugaalat	2	1280
Palautteen antaminen ja vastaanottaminen	2	48	Valmentajaverkosto	2	30
Ratkaisumalleja seuratoiminnan arkeen	1	20	yhteensä	87	2085
Ryhmän hallinta ja kiusaamiseen puuttuminen	1	21	Seuratapahtumat yhteensä	146	3470
Ravitsemuskoulutus					
Seura työnantajana	1	14			
Seuratuen sparraus ja hanketuki	5	91			
Teippaus	2	35			
Tietosuoja	3	267			

Pelikenttänä koko Itämeri

Sporttiryhmien Itämeri on täynnä jännää puuhaa, uusia seikkailuita, hyvää ruokaa ja hultatonta kivanpitoa! Siljalla urheiluryhmät matkustavat kaiken lisäksi omin, edullisin erityishinnoin.

Lue lisää silja.fi/sport

SILJA LINE

LiikU on liikunnan asiantuntija Lounais-Suomessa.
Liikutamme lapsia ja aikuisia tapahtumissa ja leireillä.
Koulutamme lasten kanssa työskenteleviä, seuratoimijoita ja työyhteisöjä liikuttamaan muita.
Puhumme liikunnan puolesta päättäjille.